

เรื่อง

การดำเนินการตามโครงการสนับสนุนควบคุมแหล่งแพร่ระบาดของยาเสพติด
ในสถานประกอบการ ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.2543
โดยสำนักงานแรงงานจังหวัดฉะเชิงเทรา
ปีงบประมาณ 2548

โดย

นายวิษณุ ปาณวร
ตำแหน่งแรงงานจังหวัด
(นักวิชาการแรงงาน 8)

ผู้ขอประเมินตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการพัฒนาฝีมือแรงงาน
(นักวิชาการแรงงาน 9 ชช.)

กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

กระทรวงแรงงาน

คำนำ

จากการที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้กำหนด Roadmap ต่อผู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ปี 2548 ขึ้นโดยมียุทธศาสตร์หลัก 4 ยุทธศาสตร์ หนึ่งในยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติด (Potential Demand) มีมาตรการสำคัญ 5 มาตรการซึ่ง 1 ใน 5 มาตรการ ได้แก่ มาตรการควบคุมการแพร่ระบาด และมอบหมายให้ศูนย์ต่อสู้เอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) จัดระบบเฝ้าระวังยาเสพติดโดยนำมาตรการควบคุมตามพระราชบัญญัติยาเสพติด พ.ศ.2519 มาใช้อย่างเคร่งครัด ผู้ว่าราชการจังหวัดจะแจ้งเทร่าในฐานะผู้อำนวยการศูนย์ต่อสู้เอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) จึงมอบหมายให้แรงงานจังหวัดจะแจ้งเทร่า ในฐานะหัวหน้าคณะทำงานด้านป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานประกอบการจังหวัดจะแจ้งเทร่ามาดำเนินการ ดังนั้นจึงได้จัดทำโครงการสนับสนุนควบคุมแหล่งแพร่ระบาดยาเสพติดในสถานประกอบการตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.2543 ของจังหวัดจะแจ้งเทร่าขึ้น โครงการนี้ได้แบ่งออกเป็น 4 กิจกรรม ได้แก่ การจัดการสำรวจและจัดทำทะเบียนสถานประกอบการตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2543 จังหวัดจะแจ้งเทร่า และทุกอำเภอ/กิ่งอำเภอ การแนะนำส่งเสริมโดยการจัดประชุมชี้แจงให้ผู้ประกอบการและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังการขายและการแพร่ระบาดยาเสพติดในเขตอำเภอและกิ่งอำเภอ การจัดตั้งและประชุมชี้แจงคณะกรรมการเฝ้าระวังประจำหอพัก/ที่พักในโรงงานที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 50 คนขึ้นไป ในการดำเนินการโครงการนี้จะยังประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์สามารถนำทะเบียนสถานประกอบการทั้ง 6 ประเภทไปดำเนินการควบคุมการแพร่ระบาดอย่างยั่งยืนและขยายผลได้ อีกทั้งจัดทำระบบเฝ้าระวังยาเสพติดทำให้เป็นปัจจุบันได้ต่อเนื่อง

การดำเนินการโครงการได้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ต้องขอขอบคุณผู้ให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ดังนี้ นายโกเมศ แดงทองดี ผู้ว่าราชการจังหวัดจะแจ้งเทร่า นายวีระเดช สุรสิทธิ์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดจะแจ้งเทร่า ประกันสังคมจังหวัด สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด นายอำเภอและปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้ากิ่งอำเภอ ปลัดอำเภอรับผิดชอบงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดทุกอำเภอและกิ่งอำเภอ ตลอดจนข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานแรงงานจังหวัดทุกกลน อย่างไรก็ตามหากผลการศึกษาคั้งนี้มีข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดประการใด ผู้ศึกษาขอรับผิดชอบและขออภัยมา ณ โอกาสนี้

๑ 12.05.6

๑768๓

254๘

11394

การดำเนินการตามโครงการสนับสนุน

นายวิษณุ ป่าฉวน

31 มีนาคม 2549

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(1)
สารบัญ	(2)
สารบัญตาราง	(5)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์	2
1.3 ขอบเขตและวิธีการศึกษา	2
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.5 คำศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา	3
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับยาเสพติด	5
2.2 แนวคิดในการป้องกันยาเสพติด	9
2.3 ผลกระทบของปัญหา ยาเสพติด	12
2.4 แนวคิดและแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานประกอบการ	15
2.5 มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในสถานประกอบการ	20
2.6 ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
บทที่ 3 นโยบายและมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการ	26
3.1 นโยบายของนายกรัฐมนตรีต่อปัญหายาเสพติด	26
3.2 นโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภา	27
3.3 งานยาเสพติดตามแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 – 2551	28
3.4 แนวความคิดเชิงยุทธศาสตร์ในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด	28
3.5 ยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด	29
3.6 แนวคิดการดำเนินการตาม Roadmap การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด	31
3.7 ภารกิจการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด	31
3.8 มาตรการ เป้าหมาย และหน่วยรับผิดชอบจำแนกตามยุทธศาสตร์	33
3.9 การจัดองค์กรการบริหารจัดการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด	41

	หน้า
3.10 Roadmap ด้านยาเสพติด ระยะที่ 4 (1 ตค.2547 – 30 กย.2548) ของกระทรวงแรงงาน	42
3.11 โครงสร้างศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด จังหวัดฉะเชิงเทรา (ศตส.จ.ฉช.)	44
บทที่ 4 ผลการดำเนินงานโครงการ	47
4.1 โครงการสนับสนุนควบคุมแหล่งแพร่ระบาดยาเสพติด ในสถานประกอบการ 6 ประเภท จังหวัดฉะเชิงเทรา	48
บทที่ 5 ฐานและข้อเสนอแนะ	59
5.1 มูลเหตุและความคาดหวังของการจัดทำโครงการ	59
5.3 กิจกรรม วิธีการ ขั้นตอนและผลการดำเนินงานตามโครงการ	60
5.4 การบริหารงบประมาณโครงการ	62
5.5 ปัญหาและอุปสรรค	62
5.6 ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข	63
บรรณานุกรม	64
ภาคผนวก	66
1 หนังสือกระทรวงแรงงาน ที่ รง 0202.1/ว 880 ลงวันที่ 27 สิงหาคม 2547 เรื่อง Road Map ด้านยาเสพติด ระยะที่ 4 (1 ตุลาคม 2547 – 30 กันยายน 2548) ของกระทรวงแรงงาน	67
2 หนังสือกระทรวงมหาดไทย ส่วนที่สุด ที่ มท 0211.1/ว 427 ลงวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2546 เรื่อง ชักซ้อมความเข้าใจการดำเนินงานของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะ ยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.)	71
3 คำสั่งจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ 1865/2547 เรื่อง จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.)	73
4 คำสั่งจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ 1866/2547 เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานในศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.)	76
5 โครงการส่งเสริมเครือข่ายและพัฒนาผู้ประสานพลังแผ่นดินในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ในสถานประกอบการจังหวัดฉะเชิงเทรา	85
6 โครงการสนับสนุนควบคุมแหล่งแพร่ระบาดในสถานประกอบการ 6 ประเภท จังหวัดฉะเชิงเทรา	89

6.1	งบท้ำทะเบี่ยนสถานประกอบการตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.2543 จังหวัดฉะเชิงเทรา	95
6.2	งบท้ำทะเบี่ยนสถานประกอบการตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.2543 อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา	96
6.3	งบท้ำทะเบี่ยนสถานประกอบการตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.2543 อำเภอบางคล้า	97
6.4	งบท้ำทะเบี่ยนสถานประกอบการตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.2543 อำเภอบางน้ำเปรี้ยว	98
6.5	งบท้ำทะเบี่ยนสถานประกอบการตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.2543 อำเภอบางปะกง	99
6.6	งบท้ำทะเบี่ยนสถานประกอบการตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.2543 อำเภอแปลงยาว	100
6.7	งบท้ำทะเบี่ยนสถานประกอบการตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.2543 อำเภอบ้านโพธิ์	101
6.8	งบท้ำทะเบี่ยนสถานประกอบการตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.2543 อำเภอสนามชัยเขต	102
6.9	งบท้ำทะเบี่ยนสถานประกอบการตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.2543 อำเภอท่าตะเกียบ	102
6.10	งบท้ำทะเบี่ยนสถานประกอบการตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.2543 อำเภอราชสาส์น	103
6.11	งบท้ำทะเบี่ยนสถานประกอบการตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.2543 กิ่งอำเภอคลองจั่น	103
6.12	ทะเบียนรายชื่อสถานประกอบการตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.2543 จำแนกประเภท อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา	126
7	ทะเบียนรายชื่อสถานประกอบการ และรายชื่อคณะกรรมการเฝ้าระวังยาเสพติด ประจำหอพัก/ที่พักในสถานประกอบการ จำแนกรายอำเภอ	150
8	แผนการเบิกจ่ายเงิน โครงการที่ได้รับอนุมัติของโครงการสนับสนุนควบคุม แหล่งแพร่ระบาดในสถานประกอบการ 6 ประเภท จังหวัดฉะเชิงเทรา	162

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทยได้แพร่กระจายทวีความรุนแรง ไม่ว่าจะ ในชุมชนในเขตเมือง ในตำบลหมู่บ้าน สถานประกอบ และสถานศึกษา รัฐบาลภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรี(พันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร) ได้กำหนดนโยบายเป็นวาระแห่งชาติในการจัดปัญหาสารเสพติดในสังคมไทยให้หมดไป 3 เรื่อง ซึ่ง 1 ใน 3 เรื่องนี้ก็คือ ยาเสพติด ได้มีการกำหนด Roadmap การต่อสู้เพื่อชนะยาเสพติด ระยะที่ 1 – 3 ได้ทำการปราบปรามกวาดล้างแหล่งผลิต แหล่งจำหน่ายยาเสพติด และผู้เสพอย่างจริงจังและเด็ดขาด ทำให้สถานการณ์แพร่ระบาดของยาเสพติดลดลงจนรัฐบาลประกาศชัยชนะการต่อสู้ยาเสพติดอยู่ในสถานการณ์ที่ควบคุมได้ อย่างไรก็ตามเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมในการต่อสู้ปัญหาเสพติด และมุ่งพัฒนาระบบเฝ้าระวังและสร้างความยั่งยืนในการแก้ไขปัญหายาเสพติด คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2547 เห็นชอบให้ดำเนินการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง และประกาศ Roadmap การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ระยะที่ 4 พ.ศ.2548 ให้ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดทุกระดับ กระทรวง กรม ส่วนราชการ ภาคเอกชน ภาคประชาชนทุกส่วนที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการต่อไป โดยมียุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์หลัก ได้แก่

- 1) ยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด (Supply)
- 2) ยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติด (Potential Demand)
- 3) ยุทธศาสตร์การแก้ไขผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด (Demand)
- 4) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ

ในระดับจังหวัด โดยศูนย์ปฏิบัติต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดฉะเชิงเทรา(ศตส.จ.ฉช) ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติให้ส่วนราชการ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ไปดำเนินการตามแนวทาง Roadmap ระยะที่ 4 ทั้งนี้แรงงานจังหวัดฉะเชิงเทรามีตำแหน่งเป็นกรรมการศูนย์ปฏิบัติ การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งในปีงบประมาณ 2548 สำนักงานแรงงานจังหวัดได้รับจัดสรรงบประมาณจากศูนย์ปฏิบัติต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดฉะเชิงเทรา (ศตส.จ.ฉช) ในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติด (Potential Demand) ได้แก่

- 1) โครงการส่งเสริมเครือข่ายและพัฒนาผู้ประสานพลังแผ่นดินในกลุ่มผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการ มีเป้าหมายการดำเนินการจัดการสร้างเครือข่ายผู้ประสานพลังแผ่นดินแรงงานในสถานประกอบการที่มีลูกจ้าง 50 คนขึ้นไปจำนวน 2,200 คน และทำการฝึกอบรมให้ความรู้ความเข้าใจใน

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	ขั้นตอน และผู้รับผิดชอบการจัดการสำรวจและจัดทำทะเบียนสถานประกอบการ	51
4.2	ขั้นตอน ระยะเวลาและผู้รับผิดชอบการจัดประชุมชี้แจงให้ผู้ประกอบการและผู้เกี่ยวข้อง	53
4.3	ขั้นตอน ระยะเวลาและผู้รับผิดชอบการจัดตั้งคณะกรรมการเฝ้าระวังประจำหอพัก/ที่พัก ในโรงงานที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 50 คนขึ้นไป	55
4.4	ผลการสำรวจ โรงงานที่มีลูกจ้าง 50 คนขึ้นไปมีหอพัก/ที่พักให้ลูกจ้างพักอาศัย	56
4.5	สถานประกอบการที่มีลูกจ้าง 50 คนขึ้นไปมีหอพัก/ที่พักให้ลูกจ้างและจัดให้มี คณะกรรมการเฝ้าระวังอาสาสมัครประจำหอพัก	57

ปัญหา ยาเสพติด มีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังไม่ให้เกิดการจำหน่ายและเสพยาเสพติด ตลอดจนเป็นแหล่ง ข่าว และขยายเครือข่ายพลังแผ่นดินด้านยาเสพติด งบประมาณ 168,400 บาท (สำนักงานแรงงานจังหวัดเป็น เจ้าของโครงการและดำเนินการ)

2) โครงการ โรงงานสีขาว สำนักงานสวัสดิการคุ้มครองแรงงานจังหวัดเป็นเจ้าของโครงการ สำนักงานแรงงานจังหวัดร่วมปฏิบัติ ในฐานะเป็นผู้ประสานงานแบ่งพื้นที่รับผิดชอบให้หน่วยงานในสังกัด รับผิดชอบส่งเสริมติดตามสถานประกอบการให้สามารถผ่านการตรวจสอบโรงงานสีขาว จำนวน 3 อำเภอ และเป็นกรรมการตรวจสอบรับรองสถานประกอบการ

3) เป็นกรรมการ โครงการกีฬาแรงงานด้านยาเสพติด

4) ร่วมเป็นกรรมการและติดตามแบบสำรวจประเมินการจําเนกสถานะความเข้มแข็งสถานประกอบการที่มีลูกจ้าง 50 คนขึ้น

นอกจากนี้ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดจะเชิงเทรา(ศตส.จ.ฉช.)ได้มีคำสั่ง แต่งตั้งคณะทำงานฝ่ายป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านประชาชนทั่วไปโดยมีปลัด จังหวัดเป็นหัวหน้าคณะทำงาน ด้านในสถานศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมโดยมีผู้อำนวยการสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 เป็นหัวหน้าคณะทำงาน และด้านในสถานประกอบการ โดยมีแรงงานจังหวัดเป็นหัวหน้าคณะทำงาน

ดังนั้นแรงงานจังหวัดจึงได้รับมอบหมายจาก ศตส.จ.ฉช.การดำเนินการตาม โครงการสนับสนุน ควบคุมแหล่งแพร่ระบาดยาเสพติดในสถานประกอบการ จังหวัดจะเชิงเทรา

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาถึงรายละเอียด ขั้นตอน กิจกรรมประเภท และผลการดำเนินการ โครงการสนับสนุน ควบคุมแหล่งแพร่ระบาดยาเสพติดในสถานประกอบการจังหวัดจะเชิงเทรา
2. เพื่อศึกษาถึงภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินการ โครงการสนับสนุนควบคุม แหล่งแพร่ระบาดยาเสพติดในสถานประกอบการจังหวัดจะเชิงเทรา
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินการวางแผนการ ป้องกันและแก้ไขยาเสพติดในสถานประกอบการ

1.3 ขอบเขตและวิธีการศึกษา

การศึกษานี้ดำเนินการศึกษา แบบพรรณนา (Descriptive research) โดยการศึกษาจากเอกสาร (Documentary) รายงานทางวิชาการ งานวิจัย บทความและเอกสารทางราชการที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนด ขอบเขตเฉพาะการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการในเขตพื้นที่จังหวัด จะเชิงเทรา

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ได้ทราบถึงสภาพข้อเท็จจริง ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานมาตรการควบคุมแหล่งแพร่ระบาด ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการ
2. เพื่อหาข้อสรุปสำหรับนำไปปรับปรุงแก้ไขแผนงาน โครงการและมาตรการควบคุมแหล่งแพร่ระบาด ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการ
3. เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการวางระบบการควบคุมแหล่งแพร่ระบาดในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับจังหวัดให้มีประสิทธิภาพ

1.5 ศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

1.สถานประกอบการ หมายถึง สถานที่ที่ใช้ในการประกอบธุรกิจใดๆ ที่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมี 6 ประเภท ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.2543 (สำนักงาน ป.ป.ส. 2543 : 14-15) คือ

1.1 สถานีน้ำมันเชื้อเพลิง (ปั้มน้ำมัน) ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อให้บริการน้ำมันเชื้อเพลิงแก่ยานพาหนะ และรวมถึงสถานที่ที่ใช้ในการประกอบธุรกิจต่างๆ ซึ่งอยู่ในความควบคุมดูแลหรืออาศัยสิทธิของเจ้าของหรือผู้ดำเนินสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง เช่น กิจการบริการล้างรถ(Car Care) กิจการหรือร้านซ่อมบำรุงรถ ร้านค้าจำหน่ายอุปกรณ์เกี่ยวกับรถหรือ ร้านประดับยนต์ ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าเบ็ดเตล็ดทั่วไป เป็นต้น

1.2 สถานีบรรจุก๊าซ (ปั้มน้ำก๊าซ) ให้แก่ยานพาหนะทั้งทางบกและทางน้ำตามกฎหมายว่าด้วยการบรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลว

1.3 สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ หมายถึงสถานที่ที่สร้างขึ้นเพื่อให้บริการโดยหวังผลประโยชน์ในการค้า ได้แก่ 1) สถานเดินรา (เช่น ดิสโกเทค ไนท์คลับ สถานลีลาศ เป็นต้น) ราวองโรงเง็ง ประเภทที่มีและประเภทที่ไม่มีหญิงพาดเนอร์บริการ 2) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชาหรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายและบริการ โดยมีหญิงบำเรอสำหรับปรนนิบัติลูกค้าหรือโดยที่มีสำหรับพักผ่อน หลับนอนหรือมีบริการนวดให้แก่ลูกค้าซึ่งสถานที่ดังกล่าวนี้ ได้แก่ กัศดาการที่มีหญิงบริการเฉพาะตัว คอกเทลเล้าจ์ โรงน้ำชา สถานนวดแผนโบราณอย่างเดี่ยวที่ประตูห้องนวดปิดไม่ได้และ ไม่มีการอาบน้ำ ร้านอาหารที่มีคาราโอเกะและมีหญิงคอยปรนนิบัติ ร้านอาหารที่เปิดแผ่นเสียงมี ดี เจ จัดเพลงและชี้นำให้ผู้เข้ามาใช้บริการเดินราได้ตาม ใ้ตะของตนเองโดยไม่มีฟลอร์เดินรา 3) สถานอาบน้ำ นวด หรืออบตัว ซึ่งมีผู้บริการให้แก่ลูกค้า โดยปกคิแล้วสถานที่ดังกล่าวต้องมีอ่างน้ำ มีห้องปิดมิดชิดมึกลอนประตู 4) สถานที่มีอาหาร สุรา น้ำชาหรือเครื่องดื่มอย่างอื่นหรือจำหน่ายโดยจัดให้มีการแสดงดนตรี หรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิง เช่น คาเฟ่ (Café) คอฟฟี่ช้อป (Coffee shop) ซาลูน (Saloon)

1.4 ที่พักอาศัยในเชิงพาณิชย์ที่ให้ผู้เช่า อันได้แก่หอพัก อาคารชุด เช่น คอนโดเนียม อพาร์ทเมนท์ เกสเฮาส์ เป็นต้น

1.5 สถานที่ที่ได้จัดให้มีการเล่นบิลเลียด สนุกเกอร์ ซึ่งเก็บค่าบริการจากผู้เล่น เช่น ค่าเกมส์ ค่าชั่วโมง เป็นต้น

1.6 โรงงาน หมายถึง อาคาร สถานที่หรือยานพาหนะที่ใช้เครื่องจักรมีกำลังรวมตั้งแต่ 5 แรงม้า หรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่ 5 แรงม้าขึ้นไป หรือใช้คนงานตั้งแต่ 7 คนขึ้นไปโดยใช้เครื่องจักรหรือไม่ก็ตาม เช่น เรือประมง โรงเลื่อย ตู้ซ่อมบำรุงรถ โรงสี เป็นต้น

2. สำนักงาน ป.ป.ส. หมายถึง สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

3. ศตส.ช หมายถึง ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ

4. ศตส.จ./กทม. หมายถึง ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดระดับจังหวัด/กรุงเทพมหานคร

5. ศตส.อ/กิง อ. หมายถึง ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดระดับอำเภอ/กิ่งอำเภอ

6. Supply หมายถึง ผู้ค้า ผู้จำหน่าย และผู้ผลิต ยาเสพติด และสารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด

7. Demand หมายถึง ผู้เสพและผู้ติดยาเสพติด

8. Potential Demand หมายถึง กลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปใช้หรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ได้แก่ กลุ่มเยาวชน กลุ่มนักเรียนนักศึกษา กลุ่มผู้ใช้แรงงาน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเสนอเนื้อหาสาระในบทนี้ เป็นการศึกษา วิเคราะห์ เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประมวลเป็นองค์ความรู้ในการดำเนินการของคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของจังหวัด การจัดตั้งและอบรม เพื่อผู้ประกอบการ คณะทำงาน ผู้ประสานพลังแผ่นดิน จะได้นำไปดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานประกอบการของตน ซึ่งได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับยาเสพติด

ส่วนที่ 2 แนวคิดในการป้องกันยาเสพติด

ส่วนที่ 3 ผลกระทบของปัญหาเสพติด

ส่วนที่ 4 แนวคิดและแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถาน

ประกอบการ

ส่วนที่ 5 มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามเสพติดในสถานประกอบการ

ส่วนที่ 6 ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับยาเสพติด

เป็นที่ยอมรับว่า ยาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญที่สุดของโลกและของประเทศไทย รัฐบาลชูดินายก รัฐมนตรี (พันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร) ถือเป็นปัญหาที่เร่งด่วน กำหนดเป็นนโยบายและกำหนดเป็นวาระแห่งชาติ เนื่องจาก ยาเสพติดก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพทั้งร่างกาย และจิตใจ และยังนำความเดือดร้อนมาสู่ครอบครัว สังคม เศรษฐกิจ ความมั่นคงของประเทศ ดังนั้น การแก้ไขปัญหานี้จึงต้องแสวงหาความร่วมมือจากทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหานี้ เริ่มจากองค์การอนามัยโลก (WHO) กล่าวถึงผลการใช้ยาเสพติดนั้น (สำนักงาน ป.ป.ส. : 2547) มี 4 ประการ คือ

1. ผู้ใช้ยาเสพติดต้องเพิ่มขนาดของการขาดลอกเวลา
2. เมื่อหยุดใช้ยาเสพติดจะทำให้เกิดอาการขาดยา
3. ผู้ใช้ยาเสพติดเป็นเวลานานจะเกิดที่ความต้องการยานี้มากขึ้นทั้งร่างกาย และจิตใจ
4. ผู้ใช้ยาเสพติดเป็นเวลานานจะเกิดผลร้ายต่อสุขภาพของผู้นั้นด้วย

สำหรับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้และปราบปรามยาเสพติด มี 3 ประการ ได้แก่

1. **ท้วยา** โดยตัวของมันเองแล้วมิได้ก่อให้เกิดปัญหาใดๆ เลย หากคนมิได้หยิบเอามาใช้ เมื่อคนใช้ยาปฏิชีวนะที่เกิดขึ้นจะแตกต่างกันไปในดังบุคคลที่ใช้ ฤทธิ์ของยาและขนาดของยา ซึ่งจะมีผลต่อจิตประสาท ตกเป็นทาสของยาเสพติดในที่สุด

2. **บุคคล** คนเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการใช้ยา และการระบาดของยา เมื่อมนุษย์ประสบปัญหาอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย อารมณ์ และสังคมจนไม่สามารถแก้ไขได้ ก็จะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคม และอาจหันไปใช้ยาเสพติด จากการศึกษาลักษณะการใช้ยาเสพติด จากการศึกษาลักษณะการใช้ยาเสพติดพบว่าคนบางคนไม่สนใจ และไม่ลองเสพติดเลย แม้จะมีความรู้เรื่องยาเสพติด แต่ยาเสพติดก็ไม่เป็นปัญหาสำหรับเขา เหมือนการเปรียบเทียบยาเสพติดกับโรคคนที่ได้รับเชื้อแล้ว ไม่เจ็บไข้ได้ป่วย ก็เรียกว่าภูมิคุ้มกันดี

3. **สิ่งแวดล้อม** คนจำเป็นต้องอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม จะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม หากไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในสังคมได้ ก็แสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากสังคมและอาจหันไปหาเสพติดได้ สาเหตุสำคัญที่ทำให้ประชาชนหันไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดก็คือสภาพแวดล้อม ซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ สภาพแวดล้อมที่นำไปสู่การใช้ยาเสพติดและสภาพแวดล้อมที่ผลักดันไปสู่ยาเสพติด

2.1.1 ทฤษฎีสาเหตุของการติดยาเสพติด

ตำรายาเสพติด (2531, ช้างใน อำนวย มากทรัพย์, 2547 : 8-11) กล่าวถึง ทฤษฎีการติดยาเสพติดว่า มีบทบาทในการป้องกันยาเสพติดให้โทษ เพราะเป็นการพิจารณาปัญหาว่า ทำไมคนจึงติดยาเสพติดและทำไมบางคนได้รับการบำบัดแล้วหายขาดได้ บางคนกลับไม่ได้ผล ต้องหวนมาใช้ยานั้นอีกครั้งแล้วครั้งเล่า ทฤษฎีการติดยาเสพติดนี้ ในเมืองไทยยังเป็นเรื่องที่ต้องศึกษาวิจัยให้รู้มากกว่านี้ เพราะลักษณะความเป็นอยู่ สิ่งแวดล้อมและประเพณีของไทย (Subcultures) ไม่เหมือนกับของอเมริกัน และยุโรป ปัจจุบันนี้อาจกล่าวได้ว่ามีทฤษฎีการติดยา อยู่ 4 ทฤษฎีด้วยกัน

ทฤษฎีที่ 1 เชื่อกันว่าติดยาเสพติดเพราะจิต (Psychological หรือ Psychic Dependence) ใจแข็งก็หายได้ง่าย ใจไม่แข็งก็หายได้ยาก บางคนติดยาเสพติดง่าย แต่บางคนติดยาเสพติดยาก เป็นเรื่องของบุคลิกภาพ (Personality) ของแต่ละบุคคล

ทฤษฎีที่ 2 เชื่อว่าติดยาเพราะสังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นเหตุ สภาพสังคมเป็นตัวทำให้เกิดการเกิดยาเสพติดขึ้น และทำให้หวนกลับมาใช้อีก

ทฤษฎีที่ 3 เอาทฤษฎีที่ 1 และ 2 มารวมกันเป็นทฤษฎีที่ได้มีการนำไปใช้ในสถานรักษาผู้ติดยาเสพติดที่มีชื่อหลายแห่ง เช่น ซินนาอน (Synanon) เดย์ทอป (Day top) บ้านอดดิสซีย์ (Odyssey House) บ้านฟีนิกซ์ (Phoenix House) ชุมชนบำบัดอื่น (Therapeutic Communities) (IC)

ทฤษฎีที่ 4 เป็นทฤษฎีที่ค่อนข้างใหม่อยู่ และเคยได้รับความนิยมน้อยแต่แพร่หลายมากเป็นทฤษฎีเกี่ยวกับชีวเคมีในแง่ของการสันดาป ถือว่าการติดยาพวกอนุพันธ์ขึ้นเป็นความไม่สมดุลของการสันดาปที่ยืดเยื้อ (Prolonged Metabolic Imbalance) หรือโรคที่เกิดจากการสันดาปของเซลล์ร่างกายส่วน

ประสาทเสื่อมลงเหมือนคนที่เป็นโรคเบาหวาน ต้องใช้ยาอินซูลินอยู่ตลอดไป จึงจะสามารถประกอบภารกิจประจำวันได้ตามปกติ

2.1.2 แนวคิดการอยากยา (Craving)

แนวคิดเกี่ยวกับความอยากยา เป็นหัวใจสำคัญของพฤติกรรมศาสตร์ยาเสพติด และอาการติดยาเสพติดซึ่งได้อธิบายความหมายของการอยากยาไว้ 3 ประการ คือ

ประการที่ 1 คำว่า “ยา” ในงานยาเสพติด จะรู้กันว่าหมายถึง สารเสพติด หรือสิ่งเสพติดซึ่งรวมกันตั้งแต่ เหล้า บุหรี่ ไปจนถึงสิ่งเสพติดที่เป็นผลร้ายแรงต่อคนเราได้ในเวลาต่อมา

ประการที่ 2 การที่เมื่อบุคคลผู้นั้นเสพสารนั้นเข้าไปจนเคยดั่งหรือติดแล้ว ก็ทำให้เขามีอาการอยากยาเกิดขึ้นมาทันทีที่เขาขาดสารเสพติดตัวนั้น หรือเขาจะมีอาการอยากยาขึ้นมาทันทีที่ที่สารเสพติด นั้นหมดไปจากตัวเขา

ประการที่ 3 สาเหตุที่มีปรากฏการณ์อยากยาเสพติดขึ้นมา เพราะเหตุผลดังต่อไปนี้

1. ความพอใจที่จะเลือกใช้อาเสพติดมากกว่าที่จะเลือกใช้อย่างอื่น (Preference to use) เช่น ไข้เพื่อความสุข หรือใช้อาเสพติดเพื่อเป็นเสมือนยาแก้ปัญหาวีชีวิตของตนเอง (Self cure หรือ Self medication)

2. มีแรงผลักดันให้อาเสพติด ไม่ว่าจะสาเหตุที่ซ่อนเร้นใดๆก็ตาม

3. รู้สึกว่าตนเองมีความจำเป็นจึงต้องใช้อาเสพติด

จากความเชื่อข้างต้น จึงเห็นว่าสาเหตุของการติดยาเสพติดมาจากความคิดที่อยู่ในใจ ซึ่งเป็นการสร้างภาวะความอยากขึ้นมา หรือมีฉะนั้นก็นึกถึงอารมณ์ประสบการณ์สุขนั้นๆ ด้วยวิธีแบบที่เคยทำท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่เคยเสพสิ่งเสพติดแล้วได้รับความสุขนั้นๆซ้ำ

2.1.3 เส้นทางสู่การติดยา (Stages Change in Addiction)

นายแพทย์วีโรจน์ วีรชัย โรงพยาบาลธัญญารักษ์ ได้แบ่งระยะขิงสารเสพติด และติดยาเป็น 4 ระยะ คือ

1. ระยะเริ่มต้นลอง (Introductory stage) ระยะนี้ผู้ที่ลองเสพยาานาๆครั้ง เช่น งานเลี้ยงหรืองานสังสรรค์ ผู้ที่ลองเสพยาังไม่รู้ถึงผลเสียของสารที่ลอง บางรายกลับรู้สึกเหมือนว่า สารนั้นมีประโยชน์ ทำให้เกิดความพอใจ ลดความทุกข์ใจที่มี ลดความกังวลหรือความหวัง การเสพยาบางชนิดในระยะสั้นๆอาจทำให้รู้สึกเหมือนมีพลังเพิ่มขึ้นมีความมั่นใจและสามารถทำงานได้มากขึ้นผู้เสพยาไม่รู้ว่าการเสพยาและการเกิดความพอใจเช่นนี้ เป็นการวางเงื่อนไขให้สมองส่วนลิมบิก (Limbic System) ทุกครั้งที่เสพยาหรือดื่ม ทำให้เกิดผลในลักษณะสะสมเพิ่มความต้องการเสพยาในระยะนี้ดังกระตุ้น (Triggers) ที่จะทำให้หายากเสพยายังมีน้อยและมีจำกัด สมองยังถูกกระตุ้นจากการเสพยาและสารเสพติดโดยตรง ผู้เสพยายังคิดถึงยาหรือสารเสพติดน้อย ชีวิตประจำวันยังสามารถดำเนินเป็นปกติ

2. ระยะเสพยาต่อเนื่อง (Maintenance stage) ระยะที่สอง ผู้เสพยาเริ่มเสพยาบ่อยขึ้น อาจจะทุกเดือนหรือทุกอาทิตย์ ผู้เสพยาเริ่มรู้สึกถึงผลเสียของการเสพยา แต่โดยรวมยังคิดว่ายังมีผลดีอยู่เหมือน

3. ระยะเวลาแรก ทำให้เกิดความพอใจและกตความทุกข์ใจ การเสพบ่อขื่นในระยะนี้ ทำให้สมองถูกวางเงื่อนไขเพิ่มขึ้น สถานที่เสพ ผู้เสพด้วยกัน และสิ่งของที่ใช้ในการเสพ กลายเป็นตัวกระตุ้น (Triggers) เพียงคิดถึงตัวกระตุ้นเหล่านี้ ร่างกายก็เริ่มมีปฏิกิริยา ทำให้เกิดความอยากยา (Craving) ที่จะหายาและสารเสพติดมาเสพ สมองส่วนลิมบิก(Limbic System) ถูกกระตุ้นง่ายขึ้น ด้วยตัวกระตุ้นที่สัมพันธ์กับตัวยา และสารเสพติดโดยตรง ปฏิกิริยาเช่นนี้ จะไม่พบในผู้ที่ไม่เคยเสพมาก่อน ในระยะนี้ผู้เสพเริ่มคิดถึงยาเสพติดเพิ่มมากขึ้น บ่อยขึ้น แต่ยังสามารถที่คิดตัดสินใจว่า จะเสพหรือไม่เสพได้

4. ระยะเวลาเสพติด (Disenchantment phase)ระยะที่สามนี้ ผู้เสพรู้ถึงผลเสียของการเสพแล้ว แต่ถ้าไม่ตัดสินใจหยุดเสพก็จะกลายเป็นเสพติด และถอนตัวยาก ชีวิตประจำวันเริ่มกระทบกระเทือนความสัมพันธ์ในครอบครัว การเรียน หรือหน้าที่การงานเริ่มเกิดปัญหา ถึงระยะนี้แม้ว่าสมองส่วนนอก คิดหรือตัดสินใจหยุดเสพ แต่ไม่สามารถควบคุมความอยาก และไม่สามารถควบคุมตนเองได้ การเสพเป็นประจำในระยะนี้ เป็นการวางเงื่อนไขสมองขั้นรุนแรง แม้รู้ว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดีที่เกิดผลเสียเพิ่มมากขึ้น แต่ก็ไม่สามารถใช้เหตุผลความรู้สึกรับผิดชอบชั่วดีมาบังคับตัวเองได้แล้ว ตัวกระตุ้นในระยะนี้ที่เพิ่มมากขึ้น แม้ไม่เกี่ยวข้องกับยาหรือสารเสพติดโดยตรง เช่น ความเครียด ความเหงา ความเบื่อ หลังเลิกงาน ฯลฯ ตัวกระตุ้นระยะนี้ ก็จะทำให้เกิดความอยากรุนแรงขึ้น แม้เพียงแต่ความคิดถึงเท่านั้นก็เริ่มเป็นตัวกระตุ้นที่อ่อน ๆ ในระยะนี้สมองส่วนนอกไม่สามารถส่วนลิมบิกที่ติดยาได้แล้ว ผู้ติดยาคิดถึงยาบ่อยมากขึ้น คิดถึงมากกว่ากิจกรรมในชีวิตประจำวันอื่น ๆ

4. ระยะเวลาวิกฤต (Disaster phase)ระยะสุดท้าย ผู้ติดยาเสพบ่อขื่นแทบเป็นหุ่นยนต์ไม่มีชีวิตจิตใจ แม้แต่จะสำนึกถึงผลเสียของการเสพยา แต่เหตุผลทั้งหลายให้ไม่ได้ผลแล้ว พฤติกรรมติดยาเสพระยะนี้ อาจเทียบได้กับหนูทดลองที่เลือกเสพยาและสารเสพติดจนตัวตาย โดยไม่สนใจน้ำและอาหาร ผู้ติดยาเสพใช้เวลาทั้งหมดที่มีไปกับการแสวงหาวิธีการหาเงินทองที่จะนำมาซื้อยา หรือการเดินทางไปซื้อยา หลายรายทำตัวเป็นผู้ขายรายย่อยที่จะได้กำไรเป็นยาให้ตนเอง และก็ใช้เวลาส่วนที่เหลือกับการเสพยาและเมายาผู้ติดยาเสพติดบ่อขื่นทุกวัน วันละหลายครั้ง เป็นการวางเงื่อนไขสมองขั้นสมบูรณ์ ผู้เสพไม่สามารถควบคุมตนเองได้แทบจะสิ้นเชิง ตัวกระตุ้นทั้งหลายเกิดง่ายทั้งความรู้สึกรู้สึกต่างๆ ช่วงเวลาต่างๆ แม้เพียงแต่คิดก็เป็นตัวกระตุ้นที่รุนแรง ทำให้มีความอยากยาและไปเสพยา ระยะนี้ผู้ติดยาจะคิดถึงแต่ยาแทบตลอดเวลา มีเพียงช่วงหยุดเสพยาเป็นบางช่วงเท่านั้นที่จะคิดถึงเรื่องอื่น ๆ บ้างเท่านั้น

2.1.4 การสังเกตผู้ติดยาเสพติด

ยาเสพติดเมื่อเกิดอาการเสพติดแล้ว จะมีผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจ ซึ่งทำให้ลักษณะและความประพฤติของผู้เสพเปลี่ยนไปจากเดิมอาจสังเกตได้ คือ

1. ร่างกายทรุดโทรม ซุปผอม
2. อารมณ์ฉุนเฉียว หรือเฉื่อยข้อมผิดปกติ จึงมักพบผู้เสพติดชอบทะเลาะวิวาทหรือทำร้ายผู้อื่นหรือทางกลับกันบางคนชอบแยกตัวอยู่คนเดียวและหนีออกจากพวกเพื่อนฝูง

3. ถ้าผู้สพเป็นนักเรียนมักพบว่า ผลการเรียนแยกลง ถ้าเป็นคนทำงานมักพบว่าประสิทธิภาพในการทำงานลดลงหรือไม่ยอมทำงานเลย

4. ใ้เสื้อแขนยาวตลอดเวลา เพื่อปกปิดรอยเข็มฉีดยาตรงท้องแขนด้านใน หรือรอยกรีดตรงต้นแขนด้านใน

5. ติดต่อกับเพื่อนแปลก ๆ ใหม่ ๆ ซึ่งมีพฤติกรรมผิดปกติ

6. ขอเงินจากผู้ปกครองเพิ่ม หรือยืมเงินจากเพื่อนฝูงเสมอเพื่อนำไปซื้อยาเสพติด

7. ขโมย ฉกชิง วิ่งราวเพื่อหาเงินไปซื้อยาเสพติด

8. ผู้ติดยาเสพติดบางชนิด เช่น เฮโรอีน จะมีอาการอยากยาบางคนจะมีอาการรุนแรง ถึงขั้น

ลงแดง

2.2 แนวคิดในการป้องกันยาเสพติด

คณะกรรมการอำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานศึกษากระทรวงศึกษาธิการ (ข้อมูลการวิจัยเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ: 2525.อ้างใน, สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2537.) ได้กล่าวถึงแนวคิดในการป้องกันยาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับปัจจัย 3 ประการ คือ ยา บุคคล และสิ่งแวดล้อม ซึ่งปัจจัยและองค์ประกอบเหล่านี้ จะต้องมีการจัดการพร้อม ๆ กันไป โดยความร่วมมือของทุกฝ่ายโดยแบ่งบทบาทหน้าที่พอจะสรุปได้ดังนี้

1. บทบาทในการป้องกันและระบาศของยาโดยอาศัยผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เช่น ตำรวจเจ้าหน้าที่ควบคุมอาหารและยา เจ้าของหรือร้านขายยา และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมอาชีพช่วยกันตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย

2. บทบาทในการป้องกันสังคมหรือสิ่งแวดล้อมมิให้เป็นอันตรายต่อบุคคล โดยต้องดูแลมิให้แหล่งมั่วสุม ชมรม สมาคม กลุ่มต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นมา สภาพสังคมสงเคราะห์ต้องช่วยกันรณรงค์มิให้ประกอบกิจกรรมที่ชักชวนประชาชนไปสู่ความเสียหาย วัตถุประสงค์มีส่วนช่วยให้บุคคลมีที่พึ่งทางใจ สื่อมวลชน ต้องให้แนวความคิดในทางสร้างสรรค์แก่ประชาชน

3. บทบาทในการป้องกันด้านบุคคลโดยผู้เกี่ยวข้องกับผู้ใช้แรงงานมากที่สุด ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน นายจ้าง เพื่อนร่วมงาน ต้องปลูกฝังให้ผู้ใช้แรงงานได้รับประสบการณ์ต่อไปนี้

- บุคลิกภาพที่ดีแข็งแรง
- มีสุขภาพจิตที่ดี
- มีวิธีแก้ปัญหาที่ชาญฉลาด

ซึ่งเน้นการป้องกันไปที่หลัก 3 ประการ คือ ยาที่ใช้ ผู้ใช้ยานั้น และบริเวณที่มีการใช้ยานั้นเกิดขึ้น นอกจากนี้ยังให้ความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการป้องกันยาเสพติด คือ

- ลดการใช้ยาลงซึ่งทำได้ยากที่สุด
- ลดจำนวนของผู้ใช้ยาเสพติดรายใหม่ลงวัตถุประสงค์นี้เป็นจริงได้มากที่สุด

- ป้องกันการใช้สารที่ทำให้เกิดการเสพติดได้

ส่วนเฮเลน โนว์ลิส (Helen Nowlis) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ได้อาศัยศีลธรรม กฎหมาย วัฒนธรรม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทางสังคมมาประกอบการนำเสนอแนวคิดในการป้องกันยาเสพติด ตามข้อสมมติฐานทางทฤษฎีพฤติกรรม 4 แบบ คือ

1. รูปแบบทางศีลธรรม และกฎหมายจะใช้วิธีการลงโทษหรือขู่ว่าจะลงโทษผู้ที่ใช้ยาเสพติด หรือมียาเสพติดไว้ในครอบครอง ทรรศนะนี้คิดว่า การลงโทษหรือขู่ว่าจะลงโทษ ย่อมช่วยสกัดกั้นไม่ให้คนทำผิดได้ จากการวิจัย ประสบการณ์ในทางปฏิบัติพบว่า การลงโทษหรือคาดโทษนั้นจะได้ผลก็ต่อเมื่อมีการลงโทษอย่างสม่ำเสมอ และในทันทีที่ปรากฏว่ามีการกระทำผิด

2. รูปแบบที่ทางด้านสุขภาพอนามัย โดยการกักตัวผู้ใช้ยาไว้เพื่อที่จะป้องกันมิให้เผยแพร่ต่อไปยังผู้อื่น พยายามค้นหาตัวผู้เสพเพื่อให้การรักษาพร้อม ๆ กับให้การศึกษาเรื่องยาเสพติดในทรรศนะนี้ คิดเอาว่าคนทุกคนจะเห็นคุณค่าของการมีสุขภาพอนามัยดี กลัวโรคภัยไข้เจ็บ และพยายามที่จะหลีกเลี่ยง ซึ่งรูปแบบของวิธีป้องกันนี้ไม่ได้รับผลสำเร็จมากนัก

3. รูปแบบทางจิตวิทยาสังคม รูปแบบวิธีนี้ เน้นความสำคัญที่ว่า การใช้ยา และไม่ใช้ยาของมนุษย์ ซึ่งมีความยุ่งยากซับซ้อน และมีความแปรเปลี่ยนไปตามสภาพสังคม และวัฒนธรรม การให้ข้อมูลความรู้เพื่อป้องกันการใช้ยาเสพติดนั้น ในความเห็นตามทรรศนะจิตวิทยาสังคม ถือว่ามีความสำคัญรองลงมาไปจากการพิจารณาความต้องการทางด้านส่วนตัว และสังคมของบุคคล ซึ่งใช้ยาเป็นเครื่องตอบสนองและทดแทน การให้ข้อมูลต้องสอดคล้องกับความเชื่อถือ และวิถีชีวิตของคน หรือกลุ่มคน ข้อมูลต่าง ๆ ต้องนำมาแต่งเติมเสริมต่อก่อนนำไปเผยแพร่ ดังนั้นจึงควรสนใจปัญหาพื้นฐานที่ก่อให้เกิดการใช้ยาเสียก่อน ข้อมูลความรู้เพื่อป้องกันการใช้ยาเสพติดนั้น ในความเห็นตามทรรศนะจิตวิทยาสังคม ถือว่ามีความสำคัญรองลงมาไปจากการพิจารณาความต้องการทางด้านส่วนตัว และสังคมของบุคคล หรือกลุ่มคน ข้อมูลต่าง ๆ ต้องนำมาแต่งเติมเสริมต่อก่อนนำไปเผยแพร่ ดังนั้นจึงควรสนใจปัญหาพื้นฐานที่ก่อให้เกิดการใช้ยาเสียก่อน

4. รูปแบบทางสังคมวัฒนธรรม เป็นยุทธศาสตร์การป้องกันยาเสพติดที่ได้มาจากข้อสมมติฐานรูปแบบทางสังคมวัฒนธรรม แทนที่จะมุ่งปรับตัวคนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม คือ สังคม และวัฒนธรรม กลับเสนอแนะให้ปรับองค์ประกอบของสังคมให้เข้ากับความต้องการของบุคคลสถาบันต่างๆ ในสังคม โดยเฉพาะการศึกษาเน้นทำให้ลดความเคร่งครัด ความไม่เป็นกันเองลงและมุ่งคิดถึงกลุ่ม เป้าหมายในฐานะมนุษย์มากขึ้นในแง่ของการปฏิบัติแล้ว ยุทธศาสตร์ใดก็ตามที่ไม่ได้นำเอาความคิด ทั้ง 4 แบบ ที่ได้กล่าวไปแล้วนั้นมาพิจารณาด้วยก็จะไม่ได้ผลเลยในการป้องกันยาเสพติด ถ้าอย่างนี้แต่เฉพาะเรื่องคน เรื่องนา และเรื่องสิ่งแวดล้อมแต่เพียงประการเดียวจนเกินไป ก็ยังจะได้ผลน้อยลงไปอีกจากแนวคิดในการป้องกันยาเสพติดดังกล่าว จะมีส่วนเกี่ยวข้องในการอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในการบริหารการป้องกันและแก้ปัญหา ยาเสพติดในสถานประกอบกิจการ ในแง่ของทฤษฎีการป้องกันยาเสพติด ซึ่งจะทำให้มีมุมมองที่กว้างขวางวิเคราะห์ข้อมูลได้ละเอียดสมบูรณ์มากขึ้น

2.2.1 หลักการป้องกันยาเสพติด

2.2.1.1. ป้องกันตนเอง ไม่ทดลองยาเสพติดทุกชนิด ถ้ามีปัญหาหรือไม่สบายใจ อย่าเก็บไว้คนเดียวควรปรึกษาพ่อแม่ ครู ผู้ใหญ่ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น อ่านหนังสือ เล่นกีฬา หรือทำงานอดิเรกต่าง ๆ ตามความสนใจและความถนัด ระวังการใช้ยาและศึกษาให้เข้าใจถึงโทษภัยของยาเสพติด

2.2.1.2. ป้องกันครอบครัว ควรสอดส่องดูแลเด็กและบุคคลในครอบครัวอย่าให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด อบรมสั่งสอนให้รู้ถึงโทษภัยของยาเสพติด ดูแลเรื่องการคบเพื่อน คอยส่งเสริมให้เขารู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น การทำงานบ้าน เล่นกีฬา ฯลฯ เพื่อป้องกันมิให้เด็กหันเหไปสนใจในยาเสพติดสิ่งที่สำคัญก็คือทุกคนในครอบครัวควรสร้างความรักความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

2.2.1.3. ป้องกันชุมชน หากพบผู้ติดยาเสพติดควรช่วยเหลือ และนำไปเข้ารับการรักษาบำบัดรักษาโดยเร็ว การสมัครเข้ารับการรักษาเสพติดก่อนที่ความผิดจะปรากฏต่อเจ้าหน้าที่กฎหมายกเว้นโทษให้และเมื่อรู้ว่าใครผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายยาเสพติดควรแจ้งเจ้าหน้าที่ ตำรวจ เจ้าหน้าที่สุลกากร นำอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ ป.ป.ส. ฯลฯ เพื่อดำเนินการกวาดล้างและปราบปรามมิให้ยาเสพติดกระจายไปสู่ชุมชน

2.2.2. สาเหตุที่เริ่มมีพฤติกรรมใช้ยาเสพติดในประเทศไทย

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, (2537) รายงานการวิจัยการประมาณการจำนวนผู้ติดยาเสพติดในประเทศไทย และสาเหตุที่เริ่มใช้ยาเสพติดในประเทศไทยมีหลายประการดังนี้

ก. ครอบครัว เช่น ครอบครัวแตกแยก ขาดความอบอุ่น ปัญหาความสัมพันธ์ภาพ ระหว่างสมาชิกในครอบครัว มีผู้ติดยาเสพติดครอบงำในครอบครัวหรือครอบครัวค้ายาเสพติด ทำให้เกิดความกดดันเปรียบเทียบ ความไม่เท่าเทียมกันกับพี่น้อง พ่อแม่ลำเอียง และแสดงกริยารังเกียจ ต่ำหนิ หรือพ่อแม่มีการกีดกัน ห่างเหิน ไม่มีเวลาพูดคุย ทำให้เกิดความน้อยใจ ขาดความสุข จึงดับทุกข์ด้วยยาเสพติดหรือครอบครัวใช้ระบบที่รุนแรง เช่น ทุบตีดูค่า ทำร้ายร่างกาย หรือถูกทารุณกรรมทางจิตใจ เช่น ถูกประณามต่าง ๆ ส่วนมากเริ่มในวัยเด็ก จึงไม่อยากอยู่บ้าน ต้องการออกนอกบ้านบ่อย ๆ อาจเป็นเส้นทางให้ไปคบเพื่อนกลุ่มที่ใช้ยาเสพติดได้ หรืออาจเป็นทางให้ตัดสินใจดับความกลัวด้วยสารเสพติด

ข. สาเหตุทางจิตใจ เช่น รู้สึกว่าความมีคุณค่ามันคงในตนเองต่ำ บุคลิกภาพ ปัญหาทางอารมณ์ กลุ้มใจ มีปัญหาวิกฤติเฉพาะหน้า เช่น ตกงาน เลิกกับแฟน เรียนหนังสือไม่ได้ เมื่อคิดแล้วจิตใจไม่เข้มแข็ง ไม่รู้วิธีหาทางออกหรือหาทางรับความช่วยเหลือ ไม่รู้วิธีจัดการกับปัญหาหรือมีความฝังใจกับเรื่องทางอารมณ์และจิตใจ หรือเกิดจากเรื่องทางจิตวิทยาสังคม คือ เครียดขุ่นแค้นเพื่อเขาทำกันตนก็ต้องไปกับเขาด้วย มิฉะนั้นกลัวว่าจะเข้ากลุ่มไม่ได้ เกรง ไม่ได้ เกรงว่าเพื่อนจะไม่รับเข้ากลุ่ม เป็นต้น

ค. ความเพื่อน เช่น เพื่อนชวน ปฏิเสธคนไม่เป็น อิทธิพลจากเพื่อน คบเพื่อนไม่ดี อยากลองบ้าง หรือเนื่องจากความคึกคะนอง อยากลอง หรือบางกรณีเพื่อนแบ่งให้ลองตนเห็นว่าไม่ต้องซื้อ และคิดว่าลองครั้งเดียวคงไม่ติด แต่พอเสพแล้วมีความสุขจึงใช้มาเรื่อย ๆ จนในที่สุดก็ติด

ง. **สถานที่แวดล้อมและสังคม** เช่นอยู่ในชุมชนที่มีผู้คิดยาเสพติดและค้ายาเสพติดมีแหล่งซื้อได้ง่าย หรืออยู่ในสถาบันการศึกษาที่มีคนนั้นใช้ยาเสพติดกันมาก หรือทำงานในสถานเริงรมย์ที่มีบู้หรือหรือตุรามา

จ. **ผู้ให้คำปรึกษา** คือ เมื่อมีปัญหาไม่มีใครรับฟังหรือให้คำแนะนำ หรือไม่มีช่องทางหาแหล่งที่จะให้เข้ามาช่วย ขาดความความรู้แหล่งข้อมูล หรือไม่ก็ต้องการปกปิด เพราะยังหาคนที่ไว้ใจเพื่อระบายความคับอกไม่ได้ มีความรู้สึกอยากจะหลบหนีสภาพปัจจุบัน มองไม่เห็นอนาคตประชนชีวิตเป็นต้น

ฉ. **เพื่อการทำงาน** เช่นผู้มีอาชีพขายบริการทางเพศ ใช้ยาเสพติดในการสร้างอารมณ์ในการออกทำงาน หรือเพื่อบังคับร่างกายไม่ให้หลับ ทำงานได้ยาวนานหลายชั่วโมงติดต่อกัน หรือให้ออกกำลังกายแบกหามได้ทนทาน จึงให้ยาเสพติด เช่น ยาบ้า หรือใช้สารกล่อมประสาท เมื่อต้องเดินโชว์พิเศษในกลุ่มผู้ทำงานในสถานเริงรมย์

2.3 ผลกระทบของปัญหายาเสพติด

ยาเสพติดเป็นปัญหาที่ “เป็นภัยคุกคาม ถัดกร่อน บ่อนทำลาย” ประเทศไทย ส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างขวางทั้งต่อปัจเจกบุคคล และสังคมส่วนร่วมในมิติต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

2.3.1 ผลกระทบต่อตัวบุคคล

1) ยาเสพติดทุกชนิดจะมีผลโดยตรงต่อร่างกายและจิตใจ โดยเฉพาะด้านบุคลิกภาพและสุขภาพอนามัย กรณีผู้ใช้ยาเสพติดชนิดฉีดจะมีโอกาสติดและแพร่เชื้อเอชไอวีถึงร้อยละ 50 นอกจากนี้ตัวยาบางตัว เช่น แอมเฟตามีน หากมีการใช้อย่างต่อเนื่องในระยะยาวจะส่งผลกระทบต่อระบบจิตประสาทส่วนกลาง และทำงานสมองโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็ก และเยาวชน ทำให้ผู้เสพมีความสับสน กังวลใจและนอนไม่หลับรวมถึงพฤติกรรมความรุนแรงต่าง ๆ

2) ผู้คิดยาจะไม่ได้รับการยอมรับ และถูกจำกัดสิทธิทางกฎหมายในการสมัครเป็นผู้แทนหรือสมาชิกทางการเมือง รวมทั้งการเข้ารับราชการ

3) ผู้ใช้สารเสพติดที่เป็นผู้ใช้แรงงาน โดยเฉพาะกลุ่มผู้ขับขีรถบรรทุกและผู้ทำงานอยู่ในโรงงานอุตสาหกรรมมักปฏิบัติงานด้วยความประมาทก่อให้เกิดอุบัติเหตุ และอุบัติเหตุที่นำไปสู่ความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สิน

2.3.2 ผลกระทบต่อครอบครัว ชุมชน และสังคม

1) ครอบครัวที่มีผู้คิดยา มักได้รับความเดือดร้อนจากผู้คิดยาในทุกด้าน นำไปสู่ความยุ่งยากขัดแย้ง แยกแยก และสิ้นเปลืองในการแก้ปัญหา

2) ปัญหายาเสพติดได้ก่อให้เกิดความหวาดระแวงจากประชาชน และสังคมในวงกว้างเนื่องจากเกรงว่าบุตรหลานจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด หรือถูกประทุษร้ายจากผู้เสพยาเสพติดที่มีอาการผิดปกติทางจิต

3) ผู้คิดขมมักก่อให้เกิดอาชญากรรมต่อเนื่อง ตั้งแต่การเข้าไปเกี่ยวข้องกับแหล่งอบาย มุข การลักเล็กขโมยน้อย การประทุษร้ายต่อชีวิต และทรัพย์สิน การพนัน และอาชญากรรมต่างๆ

4) สำหรับผู้ต่ำ และผู้เสพซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัว เมื่อถูกจับกุมและดำเนินการทางกฎหมาย จะส่งผลกระทบต่อสมาชิกภายในครอบครัวได้รับความเดือดร้อนในการดำรงชีวิตทั้งด้าน เศรษฐกิจและสังคม

2.3.3. ผลกระทบต่อการบริหารจัดการภาครัฐ

1) ทัศนคติที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นภาระต่องานด้านกระบวนการยุติธรรมทั้ง ระบบตั้งแต่ในระดับตำรวจ อัยการ ศาล ราชทัณฑ์ และการคุมประพฤติ นำไปสู่การปรับปรุงกฎหมาย การขยายงาน ขยายอัตรากำลัง และขอผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้น และการก่อสร้างสถานที่รองรับ ซึ่งมีผลกระทบต่อภาระค่าใช้จ่ายของรัฐที่เพิ่มสูงและทำให้การดำเนินคดีด้านอื่นๆ เกิดความล่าช้า

2) นอกจากนี้ ปัญหาเสพติดได้ก่อให้เกิดการทุจริต คอรัปชั่น โดยเฉพาะการทุจริตต่อหน้าที่ การรับสินบน การกลั่นแกล้งรีดไถ แสวงหาผลประโยชน์จากผู้กระทำผิดซึ่งทำให้ประชาชน และสังคมเกิดความไม่ศรัทธา และเชื่อมั่นในการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

2.3.4. ผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ และการคลังของประเทศ

1) การผลิตและการค้ายาเสพติด จัดเป็นกลุ่มธุรกิจและเศรษฐกิจนอกกฎหมายที่ไม่ก่อให้เกิดการผลิต แม้ว่าการค้ายาเสพติดบางส่วนจะก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่ม และสร้างรายได้เมื่อมีการค้าขายแต่ก็เป็นรายได้สำหรับคนบางกลุ่มที่กระทำผิดกฎหมาย และหารัดเอาเปรียบสังคม

2) ธุรกิจการค้ายาเสพติดได้ก่อให้เกิดการสูญเสียเงินตราแก่กลุ่มผู้ผลิตที่อยู่ภายนอกประเทศจำนวนมาก ซึ่งจากการศึกษาวิจัยศูนย์เศรษฐศาสตร์การเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปี 2540 พบว่าเศรษฐกิจการค้ายาเสพติดมีมูลค่าระหว่าง 28,000-33,000 ล้านบาท

3) ปัญหาเสพติดทำให้รัฐบาลต้องทุ่มงบประมาณจำนวนมากเพื่อใช้ในการป้องกันปราบปราม บำบัดรักษาและฟื้นฟู แทนที่แนะนำไปใช้ในการดำเนินการด้านอื่น ๆ ที่มีความจำเป็น เช่น การศึกษา การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ฯลฯ

4) ปัญหาเสพติดส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ เพราะทำให้ภาครัฐ ภาคเอกชนต้องสูญเสียทรัพยากรในการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยไม่จำเป็น รวมทั้งกระทบต่อทรัพยากรมนุษย์เพราะ ยาเสพติดมีส่วนทำลายพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสมองของแรงงานที่จะเป็นพลังของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคเศรษฐกิจใหม่ที่ต้องการความรู้และพลังปัญญาเป็นฐานในการพัฒนาประเทศ

2.3.5 ผลกระทบต่อความมั่นคงและชื่อเสียงของประเทศ

1) ผลสำรวจของสำนักวิจัยเอแบค ระหว่าง 1-4 พฤศจิกายน 2542 พบว่าประชาชนร้อยละ 31.7 เห็นว่ายาเสพติดเป็นปัญหาด้านความมั่นคงของประเทศโดยมีความสำคัญเป็นอันดับ 2 รองจาก ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองของชาวต่างชาติ สาเหตุเนื่องจากปัญหาเสพติดได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทาง

เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งเป็นที่ตั้งของแหล่งผลิตยาเสพติด

2) การแพร่ระบาดของยาเสพติด จะก่อให้เกิดความเสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติภูมิของประเทศไทยไม่เป็นที่ไว้วางใจของนานาชาติในด้านความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินทำให้ไม่กล้าเข้ามาท่องเที่ยวหรือลงทุนทางการค้า และธุรกิจต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทำให้ประเทศคู่แข่งฉวยโอกาสในการโจมตีประเทศไทย

2.3.6. ผลกระทบของปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการกิจการ

ปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการกิจการนับเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่เกิดขึ้นในช่วงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในช่วง 3 ทศวรรษที่ผ่านมา ผลอันเนื่องมาจากปัญหาการใช้ยาเสพติดของผู้ใช้แรงงานส่งผลร้ายต่อผู้ใช้แรงงาน นายจ้าง/ผู้ประกอบการ และประชาชนผู้บริโภคจำนวนมากได้รับอันตรายถึงขั้นเสียชีวิต พิการ และสูญเสียทรัพย์สินจากอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นเนื่องจากคนขับรถยนต์บ่าหรือเสพยาเสพติดบางชนิดระหว่างปฏิบัติหน้าที่ในการขนส่งสินค้าหรือรถส่วนมากเกิดจากคนขับรถยนต์บ่าหรือเสพยาเสพติดบางชนิดระหว่างปฏิบัติหน้าที่ในการขนส่งสินค้าประเภทต่าง ๆ ผู้ใช้แรงงานหรือแม้แต่ผู้บริโภคในสถานประกอบการอาจสูญเสียชีวิตหรือพิการ ได้อันเนื่องมาจากอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของผู้ใช้แรงงานที่ใช้ยาเสพติดขณะปฏิบัติหน้าที่ผู้ใช้แรงงาน นอกจากจะได้รับผลร้ายทางร่างกายและจิตใจจากการใช้ยาเสพติดต่าง ๆ โดยตรงแล้ว ยังอาจถูกไล่ออกจากงานได้เนื่องจาก ไม่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ฝ่าฝืนระเบียบของสถานประกอบการ ครอบครองที่อยู่เบื้องหลังยังพลอยได้รับความเดือดร้อนอีกด้วย และที่สำคัญผู้ใช้แรงงานที่ใช้ยาเสพติดยังเป็นแบบอย่างที่ไม่เหมาะสมกับบุตรหลานในครอบครัวของผู้ใช้แรงงานเอง

ในส่วนของผู้ประกอบการย่อมได้รับผลเสียหายโดยตรงจากการใช้ยาเสพติดของผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการของตนเองดังนี้

1. ประสิทธิภาพในการทำงานของผู้ใช้แรงงานลดลง
2. ผลผลิตลดลง
3. เกิดอุบัติเหตุในการทำงานและเสียหายอันเนื่องมาจากอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในสถานประกอบการ

4. เพิ่มค่าใช้จ่ายในการชดเชยความเสียหาย
5. เพิ่มค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลอาการเจ็บป่วยทั่วไปที่เกิดจากการเสพยาเสพติด
6. ปัญหาความขัดแย้งในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน
7. ปัญหาโจรกรรมทรัพย์สินในสถานประกอบการ
8. ปัญหาการเพิ่มภาระการบริหารงานบุคคลอันเนื่องมาจากผู้ใช้แรงงานปัญหาใช้ยาเสพติด
9. ปัญหาภาพพจน์ขององค์กรที่มีปัญหายาเสพติด

2.4 แนวคิดและแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการ

คู่มือการจัดกิจกรรมเพื่อเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการ: 2547(1-18) ได้กล่าวถึงขอบเขตเนื้อหา ได้แก่ ความสำคัญของปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการ สาเหตุการใ้ยาเสพติดในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน แนวคิดและแนวทางในการดำเนินงาน ขั้นตอนการดำเนินงาน บทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบ และประโยชน์ที่เจ้าของสถานประกอบการและผู้ใช้แรงงานพึงได้ ไว้ดังนี้

2.4.1 ความสำคัญของปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการ

ผู้ใช้แรงงานที่เสพยาเสพติดในสถานประกอบการเป็นปัญหาที่สำคัญที่เหนี่ยวรั้งความเจริญก้าวหน้าและความสำเร็จในการประกอบการ โดยส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผู้ใช้แรงงาน ครอบครัวผู้ใช้แรงงาน เจ้าของสถานประกอบการและประชาชนผู้บริโภค นอกจากนี้แล้ว ยังส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและความมั่นคงของประเทศ อีกทางหนึ่งด้วย

ผู้เสพยาเสพติดนอกจากจะได้รับผลร้ายจากฤทธิ์ของยาเสพติดที่มีผลต่อร่างกายและจิตใจโดยตรงแล้ว ยังผลให้ประสิทธิภาพการทำงานของผู้ใช้แรงงานลดลง จนไม่สามารถประกอบอาชีพได้ในท้ายที่สุด ครอบครัวที่อยู่เบื้องหลังก็พลอยได้รับทุกข์ทรมานไปด้วย และในบางครั้งอาจได้รับอันตรายถึงชีวิตจากการทำร้ายร่างกายของผู้ใช้แรงงานในครอบครัวที่ใช้ยาเกินขนาดจน ไม่สามารถควบคุมสติ - สัมผัสัญณะของตนเองต่อไปได้ ในส่วนของประชาชนผู้บริโภค ในบางครั้งก็อาจได้รับอันตรายอย่างไม่เคยคาดคิดมาก่อน เช่น ถูกผู้เมายาบ้าจับตัวเป็นประกัน การเกิดอุบัติเหตุจากคนจับเมายาบ้า สุรา และอื่นๆ เป็นต้น

ความสูญเสียที่เกิดกับเจ้าของสถานประกอบการในกรณีที่มีผู้ใช้แรงงาน ใ้ยาเสพติด ทั้งความสูญเสียโดยตรง เช่น ผลผลิตลดลงเนื่องจากประสิทธิภาพการทำงานลดลง เกิดอุบัติเหตุระหว่างการ ทำงาน เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์เกิดความสูญเสีย/เสียหาย ค่าชดเชยความเสียหายต่างๆ ทั้งค่ารักษาพยาบาล ค่าขวัญกำลังใจ ค่าชดเชย ค่าประกันรายได้ เกิดปัญหาการ โจรกรรมทรัพย์สินในสถานประกอบการ จนเป็นปัญหาสำคัญที่บริหารสถานประกอบการต้องมาเสียเวลาแก้ไขปัญหา

นอกจากความเสียหายข้างต้นแล้ว ยังมีผลกระทบที่ทำให้เกิดผลเสียทางเศรษฐกิจ และการเสียหายแรงงานที่สำคัญของประเทศซึ่งนำไปสู่เรื่องของความมั่นคง และภาพลักษณ์ของประเทศอีกประการหนึ่ง ดังนั้น จึงมีความสำคัญและความจำเป็นที่เจ้าของสถานประกอบการต้องร่วมมือกับทางภาครัฐในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการของตนให้ปลอดยาเสพติดอย่างค่อเนื่องและยั่งยืน

2.4.2 สาเหตุการใ้ยาเสพติดในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน

บนพื้นฐานการดำรงชีวิตของบุคคลในสังคมทุกวันนี้ ความเป็นอยู่ ความยากจน ความเหงา ความไม่สมหวัง การแข่งขัน ฯลฯ ล้วนแต่เป็นปัญหาที่ทำให้บุคคลต้องดิ้นรนเพื่อแสวงหาทางออกให้กับชีวิตของตนเอง ซึ่งแต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่างกันออกไป ไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน ผลออกมาจึงมีทั้งทางบวกและทางลบ โครสมหวังก็ได้ดีไป โครคิดหวังก็ยิ่งก่อให้เกิดปัญหาความมาที่ยิ่งสลับซับซ้อนมาก

ขึ้น บางคนหาทางออกให้กับตนเองไม่ได้ ก็หันไปพึ่งยาเสพติดเพื่อให้อิ่มปัญหา จนทำให้ปัจจุบันปัญหา ยาเสพติดได้แพร่ระบาดไปในกลุ่มเป้าหมายต่างๆ มากยิ่งขึ้น สำหรับกลุ่มผู้ใช้แรงงาน จากผลการวิจัยพบว่า การแพร่ระบาดของยาเสพติด มีสาเหตุหลัก 3 ประการ คือ

1. สาเหตุเกิดจากตัวผู้ใช้แรงงานเอง ได้แก่

1.1 ความสนุกสนาน ความเพลิดเพลิน และการคลายเครียด

1.2 เพิ่มรายได้ โดยทำงานล่วงเวลาเกินกว่าที่ร่างกายจะรับได้ จึงต้องใช้ยาเสพติด

2. สาเหตุเกิดจากเจ้าของสถานประกอบการที่ขาดคุณธรรม ต้องการแสวงหาผลกำไรมากขึ้น โดยการเอาเปรียบผู้ใช้แรงงาน ด้วยการสร้างแรงงานงูใจในทางที่ผิด เช่น การเพิ่มค่าตอบแทนให้กับพนักงานขับรถยนต์โดยสารในช่วงเทศกาลสำคัญ หากผู้ใช้แรงงานมีความต้องการผลตอบแทนที่สูงขึ้น จำเป็นต้องผันทำงานล่วงเวลาเกินกว่าสภาพร่างกายจะรับได้ จึงต้องพึ่งยาเสพติดอย่างไม่ตั้งใจหรือหลอกให้ผู้ใช้แรงงานเสพยาเสพติดประเภทกระตุ้นประสาท โดยไม่รู้ตัวเพื่อหวังผลในการทำงานเพิ่มขึ้น เช่น อาจนำเอายาไปผสมกับน้ำให้กลุ่มผู้ใช้แรงงานดัดฟันอ้อยคัม โดยไม่รู้ตัว เป็นต้น

3. สาเหตุเกิดจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน ได้แก่

3.1 สภาพแวดล้อมการทำงานที่ต้องเกี่ยวข้องกับยาเสพติดบางชนิด เช่น ผู้ใช้แรงงานที่มีอาชีพช่างเฟอร์นิเจอร์ ช่างทาสี ช่างซ่อมตัวถังรถยนต์ ซึ่งต้องเกี่ยวข้องกับสารระเหยประเภททินเนอร์และ กาว เป็นต้น

3.2 สภาพทำงานบังคับ เนื่องจากเจ้าของสถานประกอบการต้องการเร่งผลงานให้เสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดหรือตามฤดูกาล ทำให้ผู้ใช้แรงงานที่มีอาชีพก่อสร้าง แรงงานในภาคเกษตรกรรม แรงงานประมง เป็นต้น ต้องใช้ยาเสพติดประเภทกระตุ้น เพื่อให้เกิดการตื่นตัว และเพิ่มประสิทธิภาพทำงานมากยิ่งขึ้น

2.4.3 แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการ

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการ ไม่ใช่เป็นหน้าที่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่เป็นหน้าที่ของทุกคนในสถานประกอบการที่จะต้องร่วมกัน เพื่อเป็นพลังต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นแต่ละประเภท แต่ละพื้นที่ จะมีความแตกต่างกันไป แต่ถ้าวิเคราะห์ถึงองค์ประกอบหลักของปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการแล้ว จะมีลักษณะที่เหมือนกันกล่าวคือ จะต้องเกี่ยวกับองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่

1. องค์ประกอบด้านตัวคนหรือผู้ใช้แรงงาน สามารถแยกออกเป็นกลุ่มๆ ได้ดังนี้

1.1 กลุ่มที่ไม่มีปัญหายาเสพติด

1.2 กลุ่มที่มีปัญหายาเสพติดซึ่งอาจเป็นผู้ซึ่งอาจเป็นผู้ที่เริ่มทดลองใช้ยาเสพติด

1.3 กลุ่มที่ติดยาเสพติด

1.4 กลุ่มที่เป็นผู้ค้ายาเสพติด

ในองค์ประกอบด้านตัวคน ถ้าเป็นกลุ่มผู้ใช้แรงงานที่ไม่มีปัญหาสุขภาพเสถียรจะต้องเน้นในด้านการป้องกันยาเสพติด โดยกิจกรรมจะมีลักษณะในเชิงสร้างสรรค์เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจในโทษพิษภัยอันตรายของยาเสพติด และการจัดกิจกรรมเชิงพัฒนาพฤติกรรมไม่ให้เกิดการเบี่ยงเบนไปใช้ยาเสพติด ถ้าเป็นกลุ่มผู้ใช้แรงงานที่เริ่มทดลองใช้ยาเสพติดจะต้องเน้นในด้านการป้องปรามโดยจัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนเจตคติ และการหยุดยั้งพฤติกรรมที่จะเสี่ยงเข้าไปใช้ยาเสพติด ส่วนกลุ่มผู้ใช้แรงงานที่เป็นผู้ติดยาเสพติดจะต้องจัดกิจกรรมในด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจเพื่อป้องกันไม่ให้กลับไปติดย้ำและถ้าเป็นกลุ่มผู้ใช้แรงงานที่เป็นผู้ค้ายาเสพติดจะต้องปราบปรามโดยใช้ใช้มาตรการทางกฎหมายเข้ามาจัดการอย่างเฉียบขาด เป็นต้น

2. องค์ประกอบด้านตัวยา หมายถึง ยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดในสถานประกอบการนั้น เช่น ยาบ้า เฮโรอีน กัญชา สารระเหย เป็นต้น ในองค์ประกอบด้านตัวยาถือว่ามีความสำคัญที่เป็น ปัญหาให้เกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานประกอบการ ดังนั้น การจัดกิจกรรมจะต้องมุ่งเน้นใน

3. องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการใช้ยาเสพติด เช่น สภาพแวดล้อมการทำงาน สภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในสถานประกอบการ บริเวณรอบๆ สถานประกอบ การ และสภาพแวดล้อมทางครอบครัวผู้ใช้แรงงาน ฯลฯ ในองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อม จะต้องดำเนินการปรับสภาพแวดล้อมในสถานประกอบการไม่ให้เอื้อต่อการใช้ยาเสพติด เช่น การปรับสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เหมาะสม ทำงานไม่เกินวันละ 8 ชั่วโมงติดต่อกัน เป็นต้น นอกจากนี้ จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน ครอบครัวผู้ใช้แรงงาน ด้านส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีลดความขัดแย้งและความเครียดทั้งผู้ใช้แรงงานและครอบครัว จัดกิจกรรมลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ในครัวเรือน ฯลฯ

ในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขขององค์ประกอบทั้ง 3 ประการดังกล่าว ได้กำหนดขั้นตอนและแนวทางดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพเสถียรในสถานประกอบการ โดยการประสานความร่วมมือจากไตรภาคี โดยมีนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ ผู้ใช้แรงงาน/คณะกรรมการในสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมคิดร่วมดำเนินงานกับหน่วยภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรสาธารณประโยชน์ต่างๆ ที่ดำเนินงานด้านการป้องกันแก้ไขปัญหาสุขภาพเสถียรในสถานประกอบการ 9 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจสภาพปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาสุขภาพเสถียรในสถานประกอบการ สภาพความรุนแรงของปัญหามากน้อยขนาดไหน ใช้ยาเสพติดประเภทอะไร กลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องมากน้อยขนาดไหน สภาพแวดล้อมเป็นอย่างไร จึงนำข้อมูลนำไปกำหนดนโยบาย

ขั้นตอนที่ 2 การทำประชาพิจารณ์เพื่อต่อสู้อาชญาเสถียร ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสร้างความตระหนักให้บุคลากรในสถานประกอบการทุกคน จัดประชุมชี้แจงประชาสัมพันธ์ และทำประชาพิจารณ์ เพื่อให้มีมติร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดนโยบายการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพเสถียรในสถานประกอบการ ขั้นตอนนี้สำคัญอย่างยิ่ง เพราะการที่จะให้นโยบายเกิดการยอมรับจากทุกฝ่าย จึงจะเกิด

ความร่วมมือ ดังนั้น จำเป็นต้องเกิดจากการร่วมคิดร่วมแสดงความคิดเห็นของบุคคลทุกระดับในสถานประกอบการ และการกำหนดนโยบายจะต้องคำนึงถึงการสงวนสิทธิ์ของเจ้าของสถานประกอบการบางเรื่อง เช่นการยินยอมรับลูกจ้างที่คิดยาเสพติดให้ไปบำบัดและเมื่อได้รับบำบัดเป็นปกติแล้วสามารถเข้าทำงานในสถานประกอบการนั้นต่อไป เป็นต้น ขณะเดียวกันก็ต้องสงวนสิทธิ์ฝ่ายลูกจ้างบางเรื่องเช่นการยินยอมให้ตรวจสารเสพติดในร่างกาย เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 4 การสร้างความเข้าใจในนโยบายกับบุคลากรในสถานประกอบการ การที่จะดำเนินการให้วัตถุประสงค์จำเป็นจะต้องมีการสื่อสารทำความเข้าใจกับบุคลากรทุกระดับ เมื่อมีความชัดเจนและเข้าใจตรงกันแล้วช่วยทำให้นโยบายเกิดผลประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ภาคราชการที่เกี่ยวข้อง และครอบครัวผู้ใช้แรงงาน เนื่องจากการดำเนินงานต้องอาศัยจากบุคคลดังกล่าว

ขั้นตอนที่ 5 การวางแผนดำเนินงาน การบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายที่กำหนดไว้ั้น กระบวนการวางแผนต้องเกิดจากการระดมความคิดในทุกระดับว่าจะจัดทำแผน โครงการ หรือกิจกรรมใด ทำอย่างไร ทำที่ไหน กับกลุ่มเป้าหมายใด การวางแผนจะต้องมีทั้งมาตรการป้องกัน ป้องปรามปราบปราม และบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพ ส่วนที่ใดไม่มีปัญหาที่ใช้แผนการเฝ้าระวัง ป้องปราม

ขั้นตอนที่ 6 การพัฒนาบุคลากรเพื่อเป็นแกนนำในการปฏิบัติตามแผนดำเนินงาน โดยเฉพาะหัวหน้างานเป็นผู้ใกล้ชิดและมีอิทธิพลทางด้านความคิดและพฤติกรรมกับผู้ใช้แรงงานมากที่สุด

การดำเนินการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย แผนงานโครงการและกิจกรรม ที่กำหนดขึ้น เช่น ให้อำนาจวิธีการปฏิบัติตน รู้จักการสังเกต โดยอาจเชิญวิทยากรจากภายนอก หรือหาไปดูงานให้เกิดประสบการณ์

ขั้นตอนที่ 7 การดำเนินการจัดกิจกรรม จะต้องมีการวางแผน กำหนดขั้นตอน กิจกรรม ใดก่อนหลังและต้องต่อเนื่อง และการมีส่วนร่วมดำเนินการจะต้องเป็นไปอย่างกว้างขวางและอย่างถ้วนทั่ว

ขั้นตอนที่ 8 การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ขั้นตอนนี้ถือว่ามีความสำคัญมาก เนื่องจากขั้นตอนนี้สามารถบอกถึงความก้าวหน้า และความสำเร็จในการดำเนินงานว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และทำให้ทราบถึงปัญหาข้อขัดข้องอุปสรรคสามารถที่จะแก้ไขได้อย่างทันท่วงที ซึ่งการประเมินผลที่ดีควรจะมีการประเมินก่อนดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ เพื่อจะได้สอบถามข้อมูลความรู้สึก ความพึงพอใจ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 9 การรักษามาตรฐานและการตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง การดำเนินงานจะต้องรักษามาตรฐานและตรวจสอบอยู่ตลอดเวลา เพื่อเฝ้าระวังไม่ให้อาสาสมัครหวนกลับมาในสถานประกอบการได้อีก

สำหรับบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการ ต้องเกิดจากความร่วมมือของทุกคนในสถานประกอบการ ดังนั้น ทุกคนจะต้องมีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามสถานะของบุคคล ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานประกอบการ
  - 1.1 ให้ความสนใจและให้ความสำคัญต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
  - 1.2 ต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด
  - 1.3 ให้นโยบายการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการของตนเพื่อเป็นแนวทางในการทำแผนและกิจกรรม
  - 1.4 จัดให้มีองค์กรหรือคณะกรรมการปฏิบัติงาน
  - 1.5 สนับสนุนและเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
2. บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการของสถานประกอบการในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
  - 2.1 จัดทำนโยบาย แผนงาน โครงการหรือกิจกรรม
  - 2.2 บริหารจัดการและควบคุมดูแลการดำเนินงาน ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย รวมทั้งการติดตามประเมินผล
  - 2.3 ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินการหรือวิธีแก้ไขปัญหาลุप्तรรค
  - 2.4 ออกกฎระเบียบในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
3. บทบาทหน้าที่ของฝ่ายบุคคล
  - 3.1 จัดทำทะเบียนประวัติผู้สงสัยหรือมีพฤติกรรมเป็นพิษ
  - 3.2 สอดส่องดูแลควบคุมให้ผู้ใช้แรงงานปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เกี่ยวกับยาเสพติด
  - 3.3 ทำหน้าที่ประสานงานขอความร่วมมือจากฝ่ายต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานประกอบการ
  - 3.4 เป็นผู้นำในการดำเนินงาน
  - 3.5 ให้คำปรึกษาผู้ใช้แรงงานและครอบครัวที่มีปัญหา ตลอดจนดูแลผู้มีปัญหาเอาใจใส่ระหว่างการบำบัดและหลังการบำบัด
  - 3.6 สรุปและประเมินสถานการณ์ ประเมินผลการดำเนินการ ปัญหาอุปสรรค ให้คณะกรรมการ/ผู้บริหารพิจารณา
4. บทบาทหน้าที่ของหัวหน้าคนงาน
  - 4.1 เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้เรื่องโทษพิษภัยอันตรายและผลเสียของยาเสพติด
  - 4.2 สอดส่องดูแล สังเกตพฤติกรรมผู้ใช้แรงงาน
  - 4.3 กระตุ้นให้ผู้ใช้แรงงานให้ความร่วมมือและเข้าร่วมกิจกรรม
  - 4.4 ให้คำปรึกษาในเบื้องต้นต่อผู้ใช้แรงงาน

4.5 ทำหน้าที่กำกับประคองและให้กำลังใจผู้คิดยกเลิกตัวกลับใจ

ในกรณีสถานประกอบการปลดคนเสพติดผู้ที่ได้รับประโยชน์ ได้แก่

ก. เจ้าของสถานประกอบการ ได้แก่ ผลผลิตมีคุณภาพและปริมาณเพิ่มขึ้น ต้นทุนการผลิตลดลงเพราะความสูญเสียและความผิดพลาดในการทำงานลดลงทำให้ผลกำไรเพิ่มขึ้น ลดการลากรขาดงานของลูกจ้าง สภาพแวดล้อมดีขึ้น ประหยัดค่าใช้จ่ายในการฝึกแรงงานใหม่ ส่งเสริมภาพลักษณ์สถานประกอบการ ความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างดีขึ้นและลูกจ้างจงรักภักดีต่อนายจ้างเพิ่มขึ้น

ข. ลูกจ้าง ได้แก่ ลดอุบัติเหตุในการทำงาน เพิ่มความปลอดภัยในการทำงาน รายได้เพิ่มขึ้น ความสัมพันธ์กับนายจ้างดีขึ้น เพิ่มแรงงานตั้งใจในการทำงาน สุขภาพร่างกายแข็งแรง รู้สึกมีความสำคัญต่อองค์กร

2.5 มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานประกอบการ

ในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด (สำนักงาน ป.ป.ส., เอกสารเผยแพร่ 2-15-2547:46-49) อาศัยความร่วมมืออย่างใกล้ชิดและอย่างต่อเนื่องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน อีกทั้งต้องสร้างความตระหนัก และจิตสำนึกในปัญหา ยาเสพติดที่ส่งผลกระทบต่อ การพัฒนาเศรษฐกิจ ความมั่นคงของสังคมและมวลมนุษยชาติ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ต้อง มีเครื่องมือที่ทำให้สมาชิกหรือสถาบันต่างๆ ในสังคมร่วมรับผิดชอบในปัญหานี้

รัฐบาลได้เห็นความสำคัญของปัญหา ยาเสพติดในสถานประกอบการและได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.2519 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2543 โดยกำหนดให้เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับสถานประกอบการของตน ซึ่งมีบทกำหนดโทษไว้ หากไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของตนหรือปล่อยให้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการของตน

2.5.1 ประเภทสถานประกอบการ

สถานประกอบการที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2543 มีอยู่ 6 ประเภท ได้แก่

1) สถานีน้ำมันเชื้อเพลิง(น้ำมัน) หมายถึง(พระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง,2542) สถานที่ใช้ในการเก็บน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อให้บริการน้ำมันเชื้อเพลิงแก่ยานพาหนะ และรวมถึงบริเวณที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตให้เป็นเขตสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ตลอดจนสิ่งก่อสร้าง ถึง ท่อและอุปกรณ์หรือเครื่องมือต่างๆ ในบริเวณสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงนอกจากนี้ยังรวม ถึงสถานที่ที่ใช้ในการประกอบธุรกิจต่างๆ ซึ่งอยู่ในความควบคุมดูแลหรืออาศัยสิทธิของเจ้าของหรือผู้ดำเนินสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง เช่น กิจการบริการล้างรถ(Car Care) กิจการหรือร้านซ่อมบำรุงรถ ร้านค้าจำหน่ายอุปกรณ์เกี่ยวกับรถหรือร้านประดับยนต์ ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าเบ็ดเตล็ดทั่วไป เป็นต้น

2) สถานีบรรจูก๊าซให้แก่ยานพาหนะ (ปั๊มก๊าซ) (กฎกระทรวงฉบับที่ 4, 2529) ซึ่งได้แก่ สถานที่ที่จัดไว้สำหรับบรรจูก๊าซแก่ยานพาหนะ โดยเฉพาะ รวมทั้งบริเวณของสถานที่ดังกล่าวไม่ว่าจะ จำหน่ายก๊าซหรือไม่

3) สถานบริการ (พ.ร.บ.สถานบริการ, 2509) ซึ่งหมายถึงสถานที่ที่สร้างขึ้นเพื่อให้บริการ โดยหวัง ผลประโยชน์ในการค้า ดังต่อไปนี้

3.1) สถานเดินรา (เช่น คิสโกเทค ไนต์คลับ สถานลีลาศ เป็นต้น) รำวง ร้องเงิง ประเภทที่มี และประเภทที่ไม่มีหญิงพาดเนอรับบริการ

3.2) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชาหรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายและบริการโดยมีหญิง บำเรอสำหรับปรนนิบัติลูกค้าหรือโดยที่มีสำหรับพักผ่อน หลับนอน หรือมีบริการนวดให้แก่ลูกค้าซึ่งสถานที่ดังกล่าวนี้ ได้แก่ กัดตาการที่มีหญิงบริการเฉพาะตัว ออกเทเลเล้าจ์ โรงน้ำชา สถานนวดแผนโบราณอย่าง เดียวที่ประตูห้องนวดปิด ไม่ได้และไม่มีการอาบน้ำ ร้านอาหารที่มีคาราโอเกะและมีหญิงคอยปรนนิบัติ ร้านอาหารที่เปิดแผ่นเสียงมี ดี เจ จัดเพลงและซีดีให้ผู้เข้ามาใช้บริการเดินราได้ตามโต๊ะของตนเองโดยไม่มีฟลอร์เดินรา

3.3) สถานอาบน้ำ นวด หรืออบตัว ซึ่งมีผู้บริการให้แก่ลูกค้า โดยปกติแล้วสถานที่ดังกล่าว ต้องมีอ่างน้ำ มีห้องปิดมิดชิดมีกลอนประตูเช่น ร้านคัทผมที่มีนวดบริการนวดให้แก่ลูกค้าตามโรงแรมต่าง ๆ สถานอาบอบนวดทั่วไป

3.4) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นหรือจำหน่ายโดยจัดให้มีการแสดง ดนตรี หรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิง เช่น คาเฟ่ (Café) กอฟฟี่ช็อป (Coffee shop) ซาลูน (Saloon)

4) ที่พักอาศัยในเชิงพาณิชย์ที่ให้ผู้เช่าเช่า อัน ได้แก่

4.1) หอพัก (พ.ร.บ.หอพัก, 2507) ซึ่งหมายถึง สถานที่ที่จัดขึ้นเพื่อรับผู้ซึ่งอยู่ในระหว่างการ ศึกษาและเข้าอยู่ในหอพัก โดยให้ทรัพย์สินตอบแทน

4.2) อาคารชุด (พ.ร.บ.อาคารชุด, 2522) ซึ่งหมายถึง อาคารที่บุคคลสามารถแยกการถือ ครองกรรมสิทธิ์ออกได้เป็นส่วน โดยแต่ละส่วนประกอบด้วยกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนบุคคลและ กรรมสิทธิ์ร่วมในทรัพย์สินส่วนกลาง เช่น คอนโดมิเนียม อพาร์ทเมนต์ เป็นต้น

4.3) เกสเฮาส์ (พ.ร.บ.โรงแรม, 2478) ซึ่งหมายถึง บรรดาสถานที่ทุกชนิดที่จัดตั้งขึ้นมา เพื่อรับสินจ้างสำหรับคนเดินทาง หรือบุคคลที่จะหาที่อยู่หรือที่พักชั่วคราว ทั้งนี้ไม่ว่าสถานที่นั้นจะเป็น เคหะสถานซึ่งใช้เป็นบ้านพักหรือไม่ กล่าวคือใช้เฉพาะเป็นที่รับบุคคลที่ประสงค์จะพักอาศัยอยู่ชั่วระยะเวลา นานอย่างน้อยหนึ่งเดือน โดยผู้มีสิทธิ์ให้ใช้มิได้ขายอาหารหรือเครื่องดื่มใดๆ แก่ผู้พักเป็นปกติธุระ หรือแก่ประชาชน

5) สถานที่ที่ได้จัดให้มีการเล่นบิลเลียด สนุกเกอร์ ซึ่งเก็บค่าบริการจากผู้เล่น เช่น ค่าเกมส์ ค่าชั่วโมง เป็นต้น

6) โรงงาน (พ.ร.บ.โรงงาน, 2535) ซึ่งหมายถึง อาคาร สถานที่หรือยานพาหนะที่ใช้เครื่องจักรมีกำลังรวมตั้งแต่ 5 แรงม้า หรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่ 5 แรงม้าขึ้นไป หรือใช้คนงานตั้งแต่ 7 คนขึ้นไป โดยใช้เครื่องจักรหรือไม่ก็ตาม เช่น เรือประมง โรงเลื่อย ตู้ซ่อมบำรุงรถ โรงสี เป็นต้น

2.5.2 หน้าที่และความรับผิดชอบของสถานประกอบการ

เจ้าของหรือผู้ดำเนินการสถานประกอบการมีหน้าที่ดังนี้

1) ควบคุม ดูแล สอดส่องพนักงานของคนรวมทั้งบุคคลภายนอกไม่ให้กระทำหรือมีส่วนร่วมกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในหรือบริเวณสถานประกอบการ เช่น การทำบันทึกประจำวันการเข้า-ออก การทำบันทึกตรวจตราบริเวณ การทำประกาศหรือแนวทางปฏิบัติคนไม่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับยาเสพติด การทำบันทึกเตือนความประพฤติกี่ยวกับยาเสพติดของพนักงาน เป็นต้น

2) พิจารณาคัดเลือกบุคลากรที่ไม่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดเข้าเป็นพนักงานในสถานประกอบการของคน เช่น ผู้สมัครงานต้องผ่านการตรวจหาสารเสพติดในร่างกายหรือมีใบรับรองแพทย์ว่ามีได้ติดยาเสพติดหรือไม่พบสารเสพติดในร่างกาย เป็นต้น

3) อบรมพนักงานของคนให้มีความเข้าใจในการป้องกันยาเสพติดอย่างสม่ำเสมอ เช่น การเชิญวิทยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมาอบรมให้พนักงาน หรือส่งพนักงานของคนเข้ารับการอบรมตามหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันยาเสพติดเพื่อให้เป็นตัวแทนอบรมพนักงานในสถานประกอบการ หรืออบรมร่วมกับการอบรมด้านการปฏิบัติงานประจำวัน เป็นต้น

4) จัดทำประวัติเกี่ยวกับชื่อ นามสกุล เลขประจำตัวประชาชน ที่อยู่ ภูมิลำเนาของพนักงานของคนไว้ประจำสถานประกอบการ เช่น สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของพนักงานและบันทึกเพิ่มเติมเกี่ยวกับสถานที่อยู่ปัจจุบันและภูมิลำเนา และให้พนักงานรับรองสำเนานี้ หรือให้พนักงานกรอกแบบบันทึกประวัติที่จัดให้และมอบแก่สถานประกอบการ เป็นต้น

5) ให้ความร่วมมือพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเกี่ยวกับ

ก. การแจ้งการพบการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในหรือบริเวณสถานประกอบการของคน ซึ่งควรทำบันทึกการแจ้งหรือสำเนาทันทีการแจ้งไว้ด้วย

ข. การให้ข้อมูล ข่าวสารหรือพฤติกรรมของบุคคลที่มีเหตุอันควรสงสัย หรือควรเชื่อว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในหรือบริเวณสถานประกอบการของคน ซึ่งควรบันทึกไว้เช่นกัน

6) อำนวยความสะดวกให้กับพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งช่วยเหลือพนักงาน ป.ป.ส. ในการตรวจหรือทดสอบหาสารเสพติดในร่างกายของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เหตุอันควรเชื่อว่าเสพยาเสพติดอยู่ในสถานประกอบการของคน เช่น การจัดสถานที่ การจัดห้องน้ำ การช่วยทำความเข้าใจให้บุคคลที่รับการตรวจหรือทดสอบเข้าใจวัตถุประสงค์เบื้องต้นของการตรวจสอบหรือทดสอบ เป็นต้น

7) ติดป้ายหรือประกาศที่มีความชัดเจนและมีข้อความภาษาไทยที่แสดงถึง

ก. การเตือนเกี่ยวกับพายุหรืออันตรายจากพายุเกี่ยวกับยาเสพติด เช่น ยาเสพติด พืชร้ายทำลายชีวิต หรือจำหน่ายยาเสพติดมีโทษจำคุกถึงตลอดชีวิต เป็นต้น โดยข้อความนี้ต้องมีขนาดอักษรบังคับไว้ 2 ขนาดตามประเภทของสถานประกอบการดังนี้ คือ

- อักษรกว้างไม่น้อยกว่า 4 ซม. และสูงไม่น้อยกว่า 7 ซม. สำหรับสถานประกอบการประเภทสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง (ปั้มน้ำมัน) สถานีบริการบรรจุก๊าซ (ปั้มน้ำมัน) โรงงาน

- อักษรไม่น้อยกว่า 2 ซม. และสูงไม่น้อยกว่า 3 ซม. สำหรับสถานประกอบการประเภทสถานบริการ ที่พักอาศัยในเชิงพาณิชย์ที่ให้เช่าประเภทหอพัก อาคารชุด เกสเฮาส์ สถานที่ที่จัดให้มีการเล่นบิลเลียด สนุกเกอร์ ซึ่งเก็บค่าบริการจากผู้เล่น

ข. การปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งบังคับให้ใช้ข้อความว่า “สถานประกอบการนี้อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด”

8) ปฏิบัติตามคำเตือนของเลขานุการ ป.ป.ส. เมื่อคนไม่ปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งตาม 1) – 7) ดังกล่าวข้างต้นโดยมิได้ตั้งใจหรือเจตนา

สำหรับความรับผิดชอบเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการมีดังนี้

ก. ถูกปรับตั้งแต่ 10,000 – 50,000 บาท เมื่อไม่ปฏิบัติตามหนังสือเตือนของเลขานุการ ป.ป.ส.

ข. ถูกปิดชั่วคราว สถานประกอบการ ถูกพักใช้ใบอนุญาตประกอบการครั้งละไม่เกิน 15 วัน เมื่อเจ้าพนักงานตรวจพบว่าการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในหรือบริเวณสถานประกอบการของตน

2.6 ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สาธิต ธนทวี (2540) ได้ศึกษาทัศนคติของเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อนนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด : กรณีศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อทราบถึงทัศนคติของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาคเหนือ (เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ส. ภาคเหนือ) ตำรวจ อัยการ ศาล เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ และพนักงานคุมประพฤติ ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดโดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อทราบถึงมาตรการต่างๆ ที่รัฐบาลได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด 2) เพื่อศึกษาถึงทัศนคติของข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 3) เพื่อศึกษาถึงประสิทธิผลของการนำมาตรการในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปใช้ปฏิบัติ 4) เพื่อศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน และหาแนวทางในการแก้ไขการป้องกันปราบปรามยาเสพติด ให้มีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

การศึกษาได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะทราบถึงทัศนคติของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของรัฐ ประชากรที่สัมภาษณ์ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ที่

อยู่ในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร โดยแบ่งคุณลักษณะของประชากรออกเป็น 7 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง กลุ่มที่ 2 เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ส. ภาคเหนือ กลุ่มที่ 3 เจ้าหน้าที่ตำรวจ กลุ่มที่ 4 พนักงานอัยการ กลุ่มที่ 5 ผู้พิพากษา กลุ่มที่ 6 เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ กลุ่มที่ 7 กลุ่มของพนักงานคุมประพฤติ รวมประชากรที่สัมภาษณ์ จำนวน 23 ท่าน

ผลการศึกษาพบว่า ผู้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ปัจจุบันกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีครบถ้วนแล้ว แต่อาจขาดในบางเรื่อง เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงิน ส่วนในเรื่องของการนำเอากฎหมายไปบังคับใช้ยังไม่บรรลุผลเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะมีปัจจัยหลายอย่าง คือ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องขาดความรู้ความเข้าใจในตัวกฎหมายและขั้นตอน แร่ปฏิบัติอย่างแท้จริงอีกทั้งขั้นตอนในการปฏิบัติมีความยุ่งยาก ซับซ้อน ลำช้า จากการประสานงานทั้งระดับหน่วยงานทั้งระดับหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องนอกจากนี้ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ คือ มีปัจจัยภายนอก ได้แก่ กลุ่มผู้มีอิทธิพลทั้งในส่วนกลางและท้องถิ่น จึงทำให้การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไม่ได้ผลเท่าที่ควร โดยสามารถปราบปรามได้เฉพาะผู้ค้า และผู้เสพยาอ่อนเท่านั้นผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความเห็นที่ตรงกันเกือบทั้งหมดว่าสถานการณ์ยาเสพติด ในจังหวัดกำแพงเพชรเพิ่มขึ้นมากในปัจจุบัน (ปี พ.ศ.2540) โดยเฉพาะยาบ้า ทั้งนี้เพราะซื้อขายง่าย ผลิตได้ง่าย ดันทุนต่ำ กำไรมาก จึงทำให้เกิดการผลิตและแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง สำหรับนโยบายด้านการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดนั้นมีความชัดเจนดี แต่ปัญหายุทธการปฏิบัติเพราะมีปัญหาหลายประการ คือ ขาดการประสานงานงบประมาณ ขาดกลยุทธ์ในการดำเนินงาน และปัญหาการดำเนินคดีมีความยุ่งยากซับซ้อน

จากรูพรรณ วิริยะหิรัญไพบุลย์ และสริดา ชีรวัดน์สกุล (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่องสถานการณ์การใช้ยาเสพติดในกลุ่มผู้ใช้แรงงานเพียงใหม่-ลำพูน พบว่า การกระจายของผู้ใช้ยาเสพติดส่วนใหญ่ร้อยละ 60 และร้อยละ 28.8 อยู่ในกลุ่มอายุ 20-29 ปี และ 30-39 ปี ตามลำดับ เป็นเพศชายร้อยละ 72.5 สถานภาพสมรสและโสด ในสัดส่วนใกล้เคียงกัน ระดับการศึกษาเป็นระดับมัธยมศึกษาร้อยละ 48.8 ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 35 รายได้ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 3,000-5,000 บาทร้อยละ 74.7 และย้ายถิ่นมาจากที่อื่น ร้อยละ 37.5

ในแง่ของลักษณะการทำงานพบว่า ร้อยละ 1.2 (1 ราย) เท่านั้น ที่ทำงานในระดับบริหารหรือหัวหน้างาน ร้อยละ 94.8 ทำงานปกติไม่เกิน 8 ชั่วโมง ร้อยละ 56.3 มีการทำงานล่วงเวลา ร้อยละ 23.7 ทำงานมากกว่า 1 กะ มีเพียงร้อยละ 6.3 ที่ทำงานโดยไม่มีวันหยุด จำนวนปีที่ทำงานในบริษัทที่กำลังสังกัดอยู่ ร้อยละ 64.2 ทำงานมาเป็นเวลา 1-5 ปี ร้อยละ 28.3 ทำงานมานานกว่า 5 ปี มีเพียงร้อยละ 7.5 ที่ทำงานมาไม่ถึง 1 ปี

การยอมรับการใช้ยาเสพติด ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง พบว่าคนกลุ่มนี้มีการสูบบุหรี่สูงถึงร้อยละ 61.3 ดื่มสุราร้อยละ 76.3 รับประทานยาบ้าร้อยละ 35 เคยลองกัญชาร้อยละ 23.8 และเฮโรอีนร้อยละ 2.5

จากการทดสอบความสัมพันธ์เบื้องต้น พบ มีความสัมพันธ์กับการใช้ยาเสพติด โดยเพศชายมี โอกาสให้สารเสพติดสูงกว่าเพศหญิงถึง 4.7 เท่า ในขณะที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอื่น ๆ ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ และการย้ายถิ่นกับการใช้ยาเสพติดพบความสัมพันธ์ ระหว่างการสูบบุหรี่ ทำนองเดียวกัน ผู้ที่ดื่มสุรามีการใช้สารเสพติดสูงเป็น 4.3 เท่าของผู้ไม่ดื่มพบความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนปีที่ทำงานในบริษัท หรือโรงงานปัจจุบันกับการใช้สารเสพติด โดย ผู้ที่มีจำนวนปีที่ทำงาน 5 ปี ลงไปมีการใช้สารเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ทำงานมานานกว่า 5 ปี ถึง 3.9 เท่าไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งการทำงาน ชั่วโมงการทำงาน ช่วงเวลา (กะ) ในการทำงาน และจำนวนวันหยุด ต่อสัปดาห์กับการใช้สารเสพติด

เกสร กาญจนารัตน์ บุษบา อนุศักดิ์และนิลวรรณ ระพีพงษ์ (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่องการค้ามนุษย์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูนพบว่า โรงงานอุตสาหกรรมในนิคมฯ ได้ให้ความสำคัญและร่วมมือกับคณะทำงานโครงการโรงงานสีขาวโดยได้จัดกิจกรรมตามกระบวนการหรือขั้นตอน และหลักเกณฑ์ในการนำไปสู่การเป็นโรงงานสีขาวที่จะต้องปลอดยาเสพติด โดยเข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐบาล และประสานความร่วมมือกับผู้ใช้แรงงานร่วมกันระหว่าง นายจ้าง และผู้ปฏิบัติงาน ได้มีการกำหนดนโยบายป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการของตน โดยพบว่ามีการศึกษาปัญหาความต้องการของผู้ใช้แรงงานร่วมกันระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง และผู้ปฏิบัติงาน ได้มีการกำหนดนโยบายป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการของตน ซึ่งได้ลงนามโดย ฝ่ายบริหารทั้งที่เป็นชาวไทย และชาวต่างชาติ ได้มีการสร้างนโยบาย และแจ้งสถานการณ์ยาเสพติดในโรงงานของตนให้ผู้ใช้แรงงานทราบ โดยมีการประกาศเสียงตามสาย การคิดประกาศ การพิมพ์ลงวารสาร และการให้ผู้ใช้แรงงานเซ็นรับทราบนโยบาย และแจ้งสถานการณ์ยาเสพติดในโรงงานของตนให้ผู้ใช้แรงงานทราบ โดยมีการประกาศเสียงตามสาย การคิดประกาศ การพิมพ์ลงวารสาร และการให้ผู้ใช้แรงงานทราบนโยบายทุกคน โดยพบว่าทุกๆ กลุ่มได้ความเข้าใจในปัญหาไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนปัญหาที่พบคือ จำนวนพนักงานที่เข้าร่วมยังน้อย เนื่องจากเวลาในการเข้างาน และเลิกงานของพนักงานไม่ตรงกัน แต่พนักงานก็เกิดความตระหนัก รักสุขภาพเกิดความภาคภูมิใจที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

บทที่ 3

นโยบายและมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตในสถานประกอบการ

รัฐบาล พันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้ประกาศสงครามขึ้นเด็ดขาดกับยาเสพติด ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2546 หลังจากดำเนินการตามยุทธศาสตร์และขั้นตอนการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด (Roadmap) มาเป็นระยะ ได้ประกาศชัยชนะกับยาเสพติดเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2546 และหลังจากการจัดตั้งรัฐบาลสมัยต่อมาก็ได้กำหนดนโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดต่อเนื่อง เริ่มตั้งแต่การจัดประชุมคณะรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงและหัวหน้าส่วนราชการ ณ ทำเนียบรัฐบาล เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2548 การแถลงนโยบายของรัฐบาลต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2548 และการกำหนดแผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 – 2551 รองรับนโยบายของรัฐบาลเพื่อแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ(วารสารสำนักงาน ป.ป.ส.ฉบับที่ 1 ปี 2548:5-13)

3.1 นโยบายของนายกรัฐมนตรีคือปัญหาสุขภาพจิต

หลังการประกาศชัยชนะกับยาเสพติด พันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรียังคงมอบนโยบายในการดำรงภารกิจทหารต่อสู้กับปัญหาสุขภาพจิตอย่างต่อเนื่อง เพื่อมิให้ปัญหาสุขภาพจิตหวนกลับมาอีก

คำกล่าวของนายกรัฐมนตรี ในการประชุมชี้แจงนโยบายรัฐบาลจัดทำแผนบริหารราชการแผ่นดิน ณ ดิคสันติโมตรี 2548 เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์พัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพรองรับนโยบายของรัฐบาล “เรื่องยาเสพติด เรื่องผู้มีอิทธิพล ทำต่อและเข้มแข็งขึ้น ท่านรองนายกรัฐมนตรี (พล.ต.อ.ชิตชัย วรรณเสถียร) มี Roadmap ชัดเจนที่จะกวาดล้าง ท่านผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ วันนี้ยาเสพติดเริ่มกลับมาในบางที่ ขอให้ท่านถือเป็นเรื่องสำคัญของผู้กำกับพื้นที่ทุกท้องที่ต้อง X-Ray พื้นที่ตัวเองทุกพื้นที่อย่าให้มี ถ้าพบว่าพื้นที่ไหนยังมียาเสพติดขุมอยู่ ขาดการดูแลจากพื้นที่ถือว่าหย่อนประสิทธิภาพ ท่านช่วยย้ำหน่อย เพราะว่าวันนี้ชุมชนต่างๆเริ่มกลับมาฝากท่านดูแลด้วย”

คำกล่าวมอบนโยบายของนายกรัฐมนตรีแก่รัฐมนตรี หัวหน้าส่วนราชการ ผู้ว่าราชการจังหวัด ในการเปิดปฏิบัติการพลังแผ่นดินร่วมกวาดล้างยาเสพติด ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 11 เมษายน 2548 ณ สโมสรตำรวจ กรุงเทพมหานคร “ทราบใดที่หมยังเป็นนายกรัฐมนตรี ผมจะไม่ยอมให้ยาเสพติดกลับมาเหมือนอย่างที่เราหวากันมา... ผู้ว่าราชการจังหวัดขอให้ใช้ภาวะผู้นำ ใช้หลักการบริหารจัดการเพื่อมอบหมายอำนาจหน้าที่และติดตามงานเพราะเนื่องจากว่าปัญหาสุขภาพจิตเคลอไม่ได้”

3.2 นโยบายของรัฐบาลที่ต่อองค์รัฐสภา

คณะรัฐมนตรีแถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2548 ถึงผลการดำเนินนโยบายของรัฐบาล 4 ปีที่ผ่านมา(2544-2547) และ 4 ปีถัดไป(2548-2551) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดมีดังนี้

ผลการดำเนินนโยบายของรัฐบาลตลอด 4 ปีที่ผ่านมาด้านสังคม จำนวนคดียาเสพติดลดลงจาก 420.7 ในปี 2543 เหลือ 116.5 ต่อประชาชนแสนคนในปี 2547 เนื่องจากรัฐบาลได้เอาใจจริงเอาใจกับการปราบปรามผู้มีอิทธิพลและผู้ค้ายาเสพติด 4 ปีข้างหน้าต่อไปนี้จะ เป็น 4 ปีแห่งการเปลี่ยนผ่านประเทศไทยไปสู่ความมั่นคงยั่งยืนในทุกทาง เพื่อนำประเทศไปสู่โครงสร้างที่มีความสมดุล มั่งคั่ง มั่นคงและยั่งยืน โดยรัฐบาลจะดำเนินนโยบาย 9 ประการ ได้แก่

1. นโยบายขจัดความยากจน
2. นโยบายพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ
3. นโยบายปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้สมดุลและแข่งขันได้
4. นโยบายบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
5. นโยบายการต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
6. นโยบายพัฒนากฎหมายและส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
7. นโยบายส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการประชาสังคม
8. นโยบายรักษาความมั่นคงของรัฐ
9. นโยบายตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

นโยบายด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดปรากฏในนโยบายพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ ดังนี้

...รัฐบาลจะดำเนินการต่อเนื่องอย่างจริงจังที่จะปราบปรามผู้มีอิทธิพลและยาเสพติดให้หมดไปจากสังคมไทย โดยยังคงยึดหลักการ **“ผู้เสพ คือ ผู้ป่วยที่ต้องได้รับการรักษา ส่วนผู้ค้า คือ ผู้ที่ต้องได้รับโทษตามกระบวนการยุติธรรม”** โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนควบคู่กับมาตรการปราบปรามทางกฎหมายและคัดช่องทางทางการเงินทุจริตของผู้มีอิทธิพลในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการค้ายาเสพติด การค้าไม้ทำลายป่า การค้ามนุษย์ และการเป็นเจ้ามือการพนัน เป็นต้น...

นอกจากนี้ นโยบายด้านยาเสพติดยังปรากฏในนโยบายอื่นที่เป็นปัญหาเงื่อนไขเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ได้แก่

“รัฐบาลจะ...จัดตั้งเขตปลอดอบายมุขรอบสถานศึกษา โดยผลักดันกฎหมายและมาตรการเพื่อให้อบายมุข ยาเสพติด และสิ่งชั่วร้ายทางเพศ อยู่ห่างไกลจากเยาวชน”

“รัฐบาลจะ...สร้างนิสัยรักการกีฬาและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เพื่อหลีกเลี่ยงการหมกมุ่นสิ่งอบายมุขและยาเสพติด”

3.3 งานยาเสพติดตามแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 – 2551

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2548 เห็นชอบแผนบริหารราชการแผ่นดินไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ 4 ปี แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 – 2551 กำหนดยุทธศาสตร์หลักที่เป็นวาระแห่งชาติ ซึ่งรัฐบาลมุ่งเน้นให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก รวมทั้งสิ้น 9 ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่ นโยบายขจัดความยากจน นโยบายพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ นโยบายปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้สมดุลและแข่งขันได้ นโยบายบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม นโยบายการค้าต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ นโยบายพัฒนากฎหมายและส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี นโยบายส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการประชาสังคม นโยบายรักษาความมั่นคงของรัฐ และนโยบายตามแผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

งานยาเสพติด ปรากฏในประเด็นยุทธศาสตร์ต่างๆ โดยเฉพาะในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ ด้านการเสริมสร้างความมั่นคงของชีวิตและสังคม

1) เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ สังคมไทยมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ดี สงบสุข ปลอดภัยจากอบายมุขและสิ่งเสพติด

2) ตัวชี้วัด จำนวนคดีด้านประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ชีวิต เสด และยาเสพติด ลดลง

3) เป้าหมายปี 2548 - 2551 สัดส่วนคดียาเสพติดเหลือ 70 ต่อประชากรแสนคน

4) กลยุทธ์หลัก บังคับและปราบปรามผู้มีอิทธิพลโดยใช้มาตรการทางสังคม และกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนควบคู่ไปกับมาตรการทางกฎหมายและบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดให้สามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข

5) เจ้าภาพ เจ้าภาพกลยุทธ์หลัก : มท. คร. ป.ป.ส. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง: ปปง, อส, สช, ศช, กก.

นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับประเด็นยุทธศาสตร์อื่นๆ โดยเฉพาะ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 การต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 8 นโยบายการรักษาความมั่นคงของรัฐ

3.4 แนวความคิดเชิงยุทธศาสตร์ในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด

ยังคงยึดแนวคิดหลักที่นายกรัฐมนตรีและรองนายกรัฐมนตรี/ผู้อำนวยการ ศตส. ได้ให้ไว้ในระยะที่ผ่านมา โดยมีแนวทางการดำเนินกลยุทธ์ที่สำคัญ คือ

1) การตัดวงจรปัญหา 3 วงจร คือ Supply Demand และ Potential Demand โดยให้แยกความต้องการ Supply ให้ออกจาก Supply ด้วยการตัดวงจรปัญหา 3 วงจรให้ออกจากกัน ได้แก่ การควบคุม ตัวยาและผู้ขายยาเสพติด (Supply) การแก้ไขปัญหากลุ่มผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดที่มีอยู่ (Demand) และการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติด (Potential Demand) โดยมีการบริหารจัดการเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนและบูรณาการให้การดำเนินงานสอดคล้องกันซึ่งเป็นที่มาของ 4 ยุทธศาสตร์หลัก

2) กำหนดพื้นที่เป้าหมายทางยุทธศาสตร์ โดยกำหนดพื้นที่เป้าหมายออกเป็น 4 พื้นที่ซึ่งต้องดำเนินงานประสานสอดคล้องกัน ได้แก่ **พื้นที่นอกประเทศ** ซึ่งเป็นพื้นที่ผลิต **พื้นที่ชายแดน** ซึ่งเป็นพื้นที่นำเข้าและสกัดกั้น **พื้นที่คอนโน** ซึ่งเป็นพื้นที่การค้า **พื้นที่ใจกลางหรือเขตเมือง (Heartland)** ซึ่งเป็นพื้นที่การค้า กระจายตัวและตลาดยาเสพติด

3) การบริหารระบบ (Area Approach) ผู้ว่าราชการจังหวัดกับผู้บังคับการตำรวจจังหวัดต้องเป็น “ป่าทอ้งโก้” คือ ต้องคิดร่วมกัน ทำร่วมกัน ในระดับจังหวัดผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้า โดยมีผู้บังคับการตำรวจจังหวัดเป็นรองประธาน ในระดับอำเภอ มีนายอำเภอเป็นหัวหน้าและมีผู้กำกับ เป็นผู้ช่วย ในช่วง 4 ปีต่อไป (พ.ศ. 2548 – 2551) นอกจากผู้ว่าราชการจังหวัดกับผู้บังคับการตำรวจจังหวัดจะต้องเป็น “ป่าทอ้งโก้” คู่กันแล้ว ยังมีป่าทอ้งโก้คู่ใหม่ คือภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งต้องทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดเป็นหุ้นส่วนร่วมกัน ทั้ง 2 ระดับ คือ

ก. ในระดับ A-Agenda ระหว่าง ศตส.กระทรวง กรม/หน่วยงานกับ ศตส.ภาคประชาชน
ในส่วนกลาง

ข. ในระดับ A-Area ระหว่าง ศตส.กทม/จังหวัดในพื้นที่

แนวคิดการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดข้างต้น อาจสรุปให้ง่ายต่อการจดจำและนำไปใช้ คือ 3 วงจรปัญหา 4 พื้นที่ 4 ยุทธศาสตร์

3.5 ยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด

ยึดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินการในปี 2547/2548 ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2547 เป็นกรอบในการกำหนด Roadmap ในระยะที่ 4 และการดำเนินงานประกอบด้วยยุทธศาสตร์หลัก 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

- 1) ยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด(Supply)
- 2) ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด(Demand)
- 3) ยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด(Potential Demand)
- 4) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ

ในการแปลงยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติได้ดำเนินการเป็นไปตามลำดับขั้นตอน(Roadmap) รวมทั้งกำหนดการปฏิบัติการ (Operation) รองรับเป็นระยะเพื่อให้มีเป้าหมายทางยุทธศาสตร์และผลการปฏิบัติการที่ชัดเจนสามารถประเมินสถานการณ์และการดำเนินงาน

3.5.1 ยุทธศาสตร์เฉพาะด้าน (ศูนย์ต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกระทรวงมหาดไทย:4-9)

1) ยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด (Supply) มุ่งการดำเนินการเชิงรุกพื้นที่นอกประเทศเพื่อลดปริมาณการผลิตและนำไปสู่การยุติแหล่งผลิตในพม่าและลาว สกัดการนำเข้ายาเสพติด สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ในพื้นที่ชายแดน ดำเนินการด้วยมาตรการด้านทรัพย์สิน ตรวจสอบ ควบคุม

ดูแลช่วยเหลือพัฒนาผู้ค้ายาเสพติดที่มาขายงานตัวและผ่านโครงการทำความดีเพื่อแผ่นดินไม่ให้กลับมามีพฤติกรรมอีก ควบคุม ยาไอซ์ สารระเหย ยาอี ยาเค โทเคน ยาแก้ไอ ไม้ให้ ขยายตัว

2) ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด (Demand) มุ่งลดจำนวนผู้เสพ/ผู้ติด ยาเสพติดที่เหลือนอยู่ ผู้กลับมาติดยา หรือ ผู้ติดยาใหม่ โดยเน้นการติดตาม ช่วยเหลือดูแล พัฒนาผู้ผ่านการบำบัดรักษาในระยะที่ผ่านมาให้สามารถพึ่งตนเองและดำรงชีวิตอยู่เป็นปกติสุข นำผู้ติดยาใหม่และผู้ติดยาเข้ารับการบำบัดรักษา นำผู้ติดหนัก/ผู้ติดเรื้อรังเข้ารับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูดูแลระยะยาว

3) ยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด (Potential Demand) มุ่งเน้นการป้องกันกลุ่มเยาวชนให้สามารถหยุดการเพิ่มขึ้นในการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และ เสริมสร้างความเข้มแข็งและระบบเฝ้าระวังของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน

4) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ มุ่งเน้นการพัฒนาศูนย์ต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด (ศตส.) ทุกระดับควบคู่การพัฒนาองค์กรนอกภาครัฐราชการให้สามารถรักษาความยั่งยืนในการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่องและการพัฒนาระบบเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของยาเสพติดทั้งใน ระดับ ชาติ และ ระดับพื้นที่

3.5.2 ยุทธศาสตร์เฉพาะพื้นที่

1) กรุงเทพมหานคร เร่งการสร้าง ความเข้มแข็งและระบบเฝ้าระวังยาเสพติดในชุมชนให้ครบถ้วน ปร่าปรามแหล่งการค้ายาเสพติดในพื้นที่ที่เป็นจุดศูนย์กลางการกระจายยาเสพติด ดัง เช่น กลองเตย ตรวจตรา และควบคุมการค้า การแพร่ระบาดของยาอี/ยาเลิฟ ยาเค และ โทเคน โดย เฉพาะสถานบริการซึ่งเป็นแหล่งแพร่ระบาด สกัดกั้นการนำส่งออกยาเสพติดระหว่างประเทศ ทางท่าอากาศยานและท่าเรือ

2) ภาคเหนือ เน้นการสกัดกั้นยาเสพติด สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ในพื้นที่ชายแดนพม่าด้านจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ตาก และจังหวัดชายแดนด้าน เชียงราย น่าน อุตรดิตถ์ ควบคุมการแพร่ระบาดของกลุ่มเยาวชนในทุกพื้นที่ เฝ้าระวังและควบคุมแหล่งแพร่ระบาดของยาอี/ ยาเลิฟ ยาเค และ โทเคนของกลุ่มเยาวชนโดยเฉพาะสถานบริการในเมืองหลัก ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ พิษณุโลก นครสวรรค์

3) ภาคกลาง เน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งและระบบเฝ้าระวังยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน และการป้องกันและ แก้ไขปัญหาเสพติดกลุ่มผู้ใช้แรงงานในพื้นที่ปริมณฑล ควบคุมการแพร่ระบาดของกลุ่มเยาวชนและกลุ่มสตรีในเขตเทศบาล หรือพื้นที่ Heartland ซึ่งมีสัดส่วนการใช้ยาบ้าสูงขึ้น ไม้ให้ขยายตัว เฝ้าระวังและสกัดกั้นการนำเข้ายาเสพติดและเสริมสร้างความเข้มแข็ง ของ หมู่บ้าน/ชุมชนชายแดนกับพม่า ด้านจังหวัดตราด สระแก้ว และชายแดนพม่า ด้านจังหวัด กาญจนบุรี

4) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพิ่มมาตรการเฝ้าระวังการสกัดกั้นการนำเข้ายาเสพติดด้านลาว ทั้งโดยการประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็ง

ของหมู่บ้าน/ชุมชนชายแดนด้านจังหวัดหนองคาย อุบลราชธานี เลย และนครพนม การเสริมสร้าง ประสิทธิภาพการตรวจตราสกัดกั้นจุดเข้าออกในแนวชายแดน เฝ้าระวังและควบคุมแหล่งแพร่ระบาดของยาเสพติด ยาเสพติด ยาเค และโคเคนของกลุ่มเยาวชน โดยเฉพาะสถานบริการที่มีแนวโน้มสูงขึ้น การควบคุมการใช้สารระเหยทั้งกลุ่มที่เคยใช้ยาบ้าเดิมซึ่งเปลี่ยนไปใช้สารระเหยและกลุ่มผู้ใช้รายใหม่

5) ภาคใต้ เร่งรัดการสร้างเสริมความเข้มแข็งและระบบเฝ้าระวังยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน แก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของยาแก้ไอในกลุ่มเยาวชน โดยเน้นหนักพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดนราธิวาส ปัตตานี สงขลา และยะลา มิให้เป็นปัญหาเงื่อนไขด้านปัญหาความมั่นคง สกัดกั้นและปราบปรามการลักลอบการนำเข้ายาเสพติด ยาแก้ไอ จากมาเลเซีย สิงคโปร์ และการนำเข้ายาบ้า ยาแก้ไอ จากชายแดนพม่าด้านจังหวัดระนอง

3.6 แนวคิดการดำเนินการตาม Roadmap การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด

ในขั้นตอนและแนวทางการดำเนินยุทธศาสตร์ คณะรัฐมนตรี และศตส. ได้กำหนด Roadmap การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดออกเป็นระยะ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ยึดพื้นที่ แยกสาย ทำลายวงจรยาเสพติด(1 กุมภาพันธ์ – 30 เมษายน 2546) กำหนดเป้าหมาย คือ หยุดยั้ง กวาดล้าง ทำลายการค้า การแพร่ระบาดของยาเสพติดทุกพื้นที่ ด้วยการทำลายวงจรปัญหา คัดวงจรการเสพ ขอกจากวงจรการค้า โดยกดดันให้ผู้ค้ายาเสพติด ผู้เสพ/ผู้ผลิตเปิดเผยตัว และปราบปรามขั้นเด็ดขาดกับผู้ที่ยังคงมีพฤติกรรม

ระยะที่ 2 พื้นฟู ดูแล พัฒนา สร้างความเข้มแข็งของพลังแผ่นดินและชุมชน(1 พฤษภาคม – 2 ธันวาคม 2546) โดยมีเป้าหมาย ขจัดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนให้หมดไป หรือเบาบางลงจนอยู่ในระดับที่ไม่ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตโดยปกติของประชาชน และประชาชนเกิดความพึงพอใจต่อการต่อสู้กับปัญหายาเสพติด

ระยะที่ 3 ดำรงความเข้มแข็งของพลังแผ่นดินและชุมชนในการเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืน (3 ธันวาคม 2546 – 30 กันยายน 2547) มีเป้าหมาย ดำรงความเข้มแข็งของพลังแผ่นดินและชุมชนในการเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืน

ระยะที่ 4 การเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดและสร้างที่ยั่งยืนให้ต่อเนื่อง(พ.ศ.2548) กำหนดเป้าหมาย มุ่งที่จะเอาชนะปัญหายาเสพติดให้ได้ผลอย่างยั่งยืนและมีระบบเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดที่มีประสิทธิภาพ

3.7 ภารกิจการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด

การเฝ้าระวังป้องกันและเสริมสร้างความมั่นคงและยั่งยืนในชัยชนะที่มีต่อการต่อสู้กับยาเสพติด โดยกำหนดเป้าหมายการดำเนินการแต่ละด้าน ดังนี้

3.7.1 ยุทธศาสตร์การควบคุมควายและผู้ค้ายาเสพติด (Supply) โดยการควบคุมควายยาเสพติด สารตั้งต้น เคมีภัณฑ์และกลุ่มผู้ผลิต ผู้ค้ายาเสพติดในทุกพื้นที่ ทั้งพื้นที่ผลิตนอกประเทศ พื้นที่ ชายแดน พื้นที่ตอนใน และพื้นที่ในเมือง (Heartland) ไม่ให้มีผู้ค้ายาเสพติดเกิน 0.10 คน ต่อประชากร 1,000 คน และมีคดียาเสพติดไม่เกิน 2 คดีต่อประชากร 100,000 คน โดยการ

- 1) พิสูจน์ทราบและติดตามความเคลื่อนไหว สืบสวนปราบปราม และดำเนินการด้านทรัพย์สินกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดรายสำคัญ จำนวน 1,100 คน เป็นอย่างน้อย
- 2) ตรวจสอบติดตามพฤติการณ์ ช่วยเหลือ คูแกล พัฒนากลุ่มผู้ค้ายาเสพติดที่รายงานตัว และผ่านโครงการทำความดีเพื่อแผ่นดิน จำนวน 43,000 คน
- 3) ดำเนินการความร่วมมือกับต่างประเทศเชิงรุกทั้งด้านการข่าว การปฏิบัติการร่วม การพัฒนาทางลือ และเพื่อนำไปสู่การยุติแหล่งผลิตนอกประเทศ
- 4) สกัดกั้นการนำเข้า ส่งออกยาเสพติด สารตั้งต้น สารเคมีจุดจำหน่าย และช่องทางนำเข้าส่งออกพื้นที่ชายแดน
- 5) เสริมสร้างความเข้มแข็งหมู่บ้าน/ชุมชนชายแดน 1,218 หมู่บ้าน/ชุมชน ให้มีขีดความสามารถเฝ้าระวังป้องกันยาเสพติด
- 6) ติดตามความเคลื่อนไหว เฝ้าระวังและควบคุมยาเสพติดที่แพร่ระบาดทดแทน

3.7.2 ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายูสเอท/ผู้ติดยาเสพติด (Demand) ดำเนินการค้นหาผู้เสพยา/ ผู้ติดยาเสพติดที่ยังหลงเหลืออยู่ และผู้ติดยาใหม่ แล้วนำเข้าสู่ระบบการบำบัดฟื้นฟูที่เหมาะสม ดำเนิน การให้ ผู้ผ่านการบำบัดรักษาได้รับการติดตามช่วยเหลือคูแกล และพัฒนาให้สามารถพึ่งตนเองและดำรงชีวิตอย่างมีปกติสุข โดยให้มีผู้เสพยา/ผู้ติดยาเสพติดไม่เกิน 1 คน ต่อประชากร 1,000 คน ด้วยการ

- 1) ติดตาม ช่วยเหลือ คูแกล พัฒนาผู้ผ่านการบำบัดรักษาให้สามารถพึ่งตนเองและดำรง ชีวิตอย่างมีปกติสุขให้ได้อย่างน้อยร้อยละ 50 ของผู้ผ่านการบำบัดรักษา หรือประมาณ 150,000 คน
- 2) บำบัดรักษาผู้เสพยา/ผู้ติดยาเสพติดในทุกระบบประมาณ 137,000 คน ให้ทั่วถึงและมี คุณภาพ
- 3) นำกลุ่มผู้ติดยาหนัก (Harcore) เข้าฟื้นฟู คูแกลในสถานบำบัดฟื้นฟูระยะยาวโดยจัดให้มี สถานบำบัดฟื้นฟูระยะยาว อย่างน้อยภาคละ 1 แห่ง
- 4) ปรับเปลี่ยนทัศนคติของสังคมและชุมชนในการยอมรับ และให้โอกาสผู้เสพยา/ผู้ติดยาเสพติด สามารถใช้ ชีวิตอยู่ในสังคมและชุมชน

3.7.3 ยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด (Potential Demand) สร้างความตื่นตัวและการมีส่วนร่วมของประชาชนทั่วไปในการเฝ้าระวังดูแลปัญหาเสพติด สร้าง ภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติดทั้งกลุ่มเยาวชน กลุ่มผู้ใช้แรงงาน สร้างความเข้มแข็งและระบบเฝ้าระวังยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนทั่วประเทศ ด้วยการ

1) รมรงค์สร้างควมตื่นตัว และส่งเสริมการเฝ้าระวัง ดูแลปัญหายาเสพติดในกลุ่ม ประชาชนทั่วไป

2) สร้างภูมิคุ้มกันและจัดกิจกรรมเยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษา

3) ส่งเสริมกิจกรรมเฝ้าระวังดูแลปัญหายาเสพติดในกลุ่มผู้ใช้แรงงานทั้งในและนอกสถานประกอบการให้ได้อย่างยั่งยืน

4) สร้างชุมชนเข้มแข็งและระบบเฝ้าระวังอย่างยั่งยืนให้หมู่บ้าน/ชุมชนทั่วประเทศ จำนวน 80,932 หมู่บ้าน/ชุมชน หรือร้อยละ 95 ของหมู่บ้าน/ชุมชนทั่วประเทศอย่างน้อย

3.7.4 ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ พัฒนาระบบเฝ้าระวังยาเสพติด เสริมสร้างความเข้มแข็งของ ศตส.จังหวัด/กทม. และองค์กรนอกภาครัฐ ทิศตาม รายงานผลการดำเนินงาน ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ประเมินสถานการณ์และผลการดำเนินงานและปรับแผนปฏิบัติการอย่าง เป็นระบบ ด้วยการ

1) พัฒนาระบบเฝ้าระวังยาเสพติด ในการชี้ความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ปัญหา ยาเสพติดทั้งด้านสภาพปัญหาเสติดของพื้นที่ระดับจังหวัด อำเภอ หมู่บ้าน/ชุมชน (หมู่บ้าน ก-ข-ค-ง) ด้วยกลุ่มเป้าหมาย

2) เสริมสร้างความเข้มแข็งของ ศตส.จังหวัด/กทม.ทุกพื้นที่ ให้มีขีดความสามารถเป็นองค์กรอำนวยการแผน งบประมาณ การดำเนินงาน และการเฝ้าระวังในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ และต่อเนื่อง

3) ส่งเสริมการสนับสนุนภาคนอกภาครัฐ ทั้งองค์กรเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรประชาชน ให้เข้ามาบิบทบาทอำนวยการแผน งบประมาณ การดำเนินงานการเฝ้าระวังป้องกันและแก้ไขปัญหาเสติดในระดับพื้นที่ร่วมกับองค์กรภาครัฐ

4) ติดตามรายงานผลการดำเนินงาน และการใช้จ่ายงบประมาณทุกรอบ 1 เดือน

5) ประเมินผลสถานการณ์และผลการดำเนินงานทุกรอบ 4 เดือน

6) ปรับแผนปฏิบัติงานทุกรอบ 6 เดือน

3.8 มาตรการ เป้าหมาย และหน่วยรับผิดชอบจำแนกตามยุทธศาสตร์

3.8.1 ยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด (Supply) ได้กำหนดเป้าหมายหลัก คือ มุ่งที่จะเอาชนะปัญหาเสติดให้ได้อย่างยั่งยืนและมีระบบเฝ้าระวังปัญหาเสติดที่มีประสิทธิภาพ โดยมีมาตรการสำคัญได้แก่

1. ยุติแหล่งผลิตนอกประเทศ โดยการ

1.1 ขยายความร่วมมือด้านการข่าวและการปราบปรามเพื่อทำลายการผลิต/การค้า และ กลุ่มบุคคล/เครือข่ายสำคัญ/อิทธิพล/เจ้าหน้าที่ที่หนุนหลัง

1.2 ขยายความร่วมมือด้านทางเลือกเพื่อลดการผลิตยาเสติด

1.3 เสริมสร้างความร่วมมือและกดดันในเชิงนโยบาย

โดยมีเป้าหมายในการดำเนินการตามมาตรการดังนี้

ก. จำนวนแหล่งผลิตยาเสพติดภายนอกประเทศลดลงอย่างน้อยร้อยละ 80

ข. มีแผนความร่วมมือด้านการพัฒนา กับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อลดการผลิตยาเสพติดอย่างน้อย 1 โครงการ

สำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงการต่างประเทศ และกระทรวงกลาโหม

2. เพิ่มประสิทธิภาพการสกัดกั้นการนำเข้า โดยการ

2.1 เพิ่มความเข้มงวดในพื้นที่สำคัญและเส้นทางตามลำน้ำโขงและลำน้ำสำคัญ โดยการใช้เครื่องมือ/เทคนิคสมัยใหม่เข้าช่วย

2.2 ขยายการสกัดกั้นไปในพื้นที่ช่องทางใหม่ โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคอีสาน ภาคกลาง

2.3 ขยายการสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งบริเวณชายแดน

2.4 กำหนดจุดสกัดกั้นในเส้นทางที่สำคัญ โดยการจัดตั้งจุดสกัดถาวร การตั้งเครื่อง

X-Ray ตามด่านศุลกากรและจัดให้มีรถ X-Ray เคลื่อนที่

โดยมีเป้าหมายในการดำเนินการตามมาตรการดังนี้

ก. สกัดกั้นช่องทางทางน้ำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดน 110 ช่องทาง

เส้นทางตามลำน้ำโขงและเส้นทางตามลำน้ำสำคัญ

ข. ด่านชายแดนและจุดผ่อนปรนทุกแห่งในพื้นที่จังหวัดที่มีเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน

ค. หมู่บ้าน/ชุมชนชายแดน จำนวน 1,308 แห่ง

สำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ ศตส.กองทัพอากาศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ศตส.กระทรวงมหาดไทย และศตส.จังหวัดและอำเภอ/กิ่งอำเภอ

3. การทำลายเครือข่ายการค้า/นักค้าสำคัญ/อิทธิพล/เจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยการ

3.1 เพิ่มประสิทธิภาพชุดข่าว/ชุดปราบปรามให้มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะ ทำลายเครือข่ายการค้า/กลุ่มอิทธิพล/เจ้าหน้าที่ของรัฐ

3.2 ขยายผลการสืบสวนโดยใช้มาตรการทางกฎหมายทั้งรับทรัพย์ ฟอกเงินและภาษีอากร

โดยมีเป้าหมายในการดำเนินการตามมาตรการดังนี้

ก. เครือข่ายการค้าและนักค้ายาเสพติดรายสำคัญ 1,100 คนและนักค้าย่อย 26,000 คน

ข. เครือข่ายนักค้ายาเสพติดรายสำคัญถูกดำเนินคดีและทรัพย์สินไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเป้าหมาย และร้อยละ 60 ของคดียาเสพติดที่ส่งตรวจ ทรัพย์สินเข้าหลักเกณฑ์ตามกฎหมาย

สำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบของมาตรการนี้ ได้แก่ สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักงานตำรวจ
แห่งชาติ สำนักงาน ปปง. กระทรวงการคลัง

4. ควบคุมแหล่งแพร่ระบาด โดยการ

4.1 ให้ ศตส.จ/กทม. และศตส.อ/เขต กำหนดให้มีชุดเฝ้าระวัง/กวดขัน/ควบคุม พื้นที่
ไม่ให้มีการค้ายาเสพติดโดยเด็ดขาด

4.2 ให้ ศตส.จ/กทม. จัดให้มีเจ้าภาพรับผิดชอบ ควบคุมแหล่งแพร่ระบาด ให้แก่
สถานบันเทิง/หอพัก/บ้านเช่า/คอนโด ฯลฯ อย่างเข้มงวด โดยนำมาตรการควบคุมตาม พ.ร.บ. ยาเสพติด
2519 มาใช้โดยเคร่งครัด

4.3 มีระบบเฝ้าระวังยาเสพติด

4.4 Re X-Ray ผู้ค้ารายย่อย

โดยมีเป้าหมายในการดำเนินการตามมาตรการดังนี้

ก. หมู่บ้าน/ชุมชน 83,947 แห่ง สถานศึกษา 42,091 แห่ง

ข. สถานบันเทิง/สถานบริการ/สถานประกอบการ/หอพัก/สถานบริการน้ำมัน
เชื้อเพลิง อย่างน้อยร้อยละ 80 ปฏิบัติตามมาตรการควบคุม พรบ.ยาเสพติด2519 โดยเคร่งครัด

สำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบมาตรการนี้ ได้แก่ ศตส.กระทรวงมหาดไทย/จังหวัด/
อำเภอ/กทม./กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน และกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของ
มนุษย์

5. ควบคุมไม่ให้มีขายเสพติดชนิดใหม่แพร่ระบาด

5.1 กำหนดให้สถานตรวจพิสูจน์ทั่วประเทศเฝ้าตรวจ/แจ้งเตือนตัวยาชนิดใหม่

5.2 ใช้การสืบสวนจับกุม ดำเนินคดีอย่างเคร่งครัด

5.3 ใช้มาตรการทางภาษีอากร/มาตรการริบทรัพย์และมาตรการฟอกเงินแก่ ผู้กระทำ
ความผิดอย่างเข้มงวด

โดยมีเป้าหมายในการดำเนินการตามมาตรการดังนี้

ก. สถานพิสูจน์ทั่วประเทศ

ข. เครือข่ายนักค้ายาเสพติดต่างชาติ

ค. ร้อยละ 80 ของเครือข่ายและผู้ค้ายาเสพติดถูกดำเนินคดีและยึดทรัพย์สิน

สำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบมาตรการนี้ ได้แก่ สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักงานตำรวจ แห่งชาติ
กระทรวงสาธารณสุข สำนักงาน ปปง. กระทรวงการคลัง

3.8.2 ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด (Demand) มีมาตรการที่สำคัญ ได้แก่

1. ค้นหาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด จัดทำทะเบียนและจำแนกประเภท

1.1 พัฒนากลไกการค้นหาให้มีประสิทธิภาพ โดยการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานสาธารณสุข ตำรวจ กำนันผู้ใหญ่บ้านและผู้ประสานพลังแผ่นดิน

1.2 ให้กลไกดังกล่าวทำการค้นหา/เฝ้าระวังอยู่ตลอดเวลา หากพบให้ดำเนินการส่งต่อเข้าสู่ระบบที่จัดไว้

1.3 พัฒนาระบบข้อมูลให้สามารถเป็นฐานในการส่งต่อ ตรวจสอบ/ติดตาม ช่วยเหลือดูแลผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดอย่างแท้จริง

โดยมีเป้าหมายในการดำเนินการตามมาตรการดังนี้

ก. ผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดทุกคน ต้องได้รับการค้นหาและนำเข้าสู่ระบบบำบัด อย่างน้อย 137,000 ราย

ข. ศตส.ทุกระดับ ได้ใช้ข้อมูล

สำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบมาตรการนี้ ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงยุติธรรม กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ ศตส.มท./จังหวัด/กทม./อำเภอ

2. บำบัดฟื้นฟูผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ปรับปรุงระบบและวิธีการบำบัดรักษาทั้ง 3 ระบบ ให้สอดคล้องกับตัวยาที่แพร่ระบาดในปัจจุบัน ทั้งให้เชื่อมประสานและเอื้ออำนวยซึ่งกันและกันโดย

2.1 ระบบสมัครใจภายใต้เงื่อนไข ต้องรายงานตัวต่อทางราชการ ต้องบำบัดจนครบ ขึ้นตอน ต้องได้รับการช่วยเหลือดูแลจากครอบครัว/ชุมชน ไม่ให้กลับไปใช้อีก และถ้ากลับไปใช้อีก จะต้องเข้าสู่ระบบบังคับ

2.2 พัฒนาระบบบังคับให้เป็นแบบควบคุมตัวอย่างเข้มงวด

2.3 พัฒนาคุณภาพการบำบัดรักษาในระบบต้องโทษให้มีความเข้มข้นและเป็นขั้นตอนที่รองรับผู้ที่ไม่สามารถเลิกได้โดยระบบบังคับบำบัด

ทั้ง 3 ระบบให้พัฒนาระบบการฟื้นฟูสมรรถภาพระยะยาวด้วย หลักการประหยัด พึ่งตนเอง ด้วยการสนับสนุนให้ผู้อยู่ระหว่างบำบัดได้ทำกิจกรรมการผลิตเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทักษะ และสามารถนำมาบริโภคได้ระหว่างบำบัดได้ด้วย

โดยมีเป้าหมายในการดำเนินการตามมาตรการดังนี้

ก. ร้อยละ 90 ของผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ได้รับการบำบัดฟื้นฟูในระบบที่เหมาะสม

ข. จัดให้มีสถานบำบัดที่ได้มาตรฐานตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดอย่างน้อย จังหวัดละ 1 แห่ง

ค. จัดให้มีสถานบังคับบำบัดในแบบควบคุมตัวและแบบควบคุมตัวอย่างเข้มงวดเพิ่มขึ้น 10 แห่ง

สำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบมาตรการนี้ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวง
ยุติธรรม และศตส.จังหวัด/อำเภอ

3. บำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดหนัก (Hartcore) แยกเป็นมาตรการย่อยได้ดังนี้

- 3.1 จัดให้มีระบบการค้นหา/จำแนกและจัดทำทะเบียนกลุ่มHartcoreเป็นการเฉพาะ
- 3.2 มีการพัฒนาเทคนิค/วิธีการบำบัดรักษา พวกHartcore เป็นการเฉพาะ
- 3.3 จัดเตรียมสถานที่บำบัดรักษาเป็นการเฉพาะ โดยให้สามารถบำบัดฟื้นฟูใน ระยะ

ยาว

โดยมีเป้าหมายในการดำเนินการจัดทำจำนวน 1 แห่ง และมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้
แก่ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงยุติธรรม และศตส.จังหวัด/กทม.

4. ให้ความช่วยเหลือผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ให้มีอาชีพ และมีรายได้ แยกเป็นมาตรการ
ย่อยได้ ดังนี้

4.1 พัฒนากลไกการดูแลผู้เสพ/ผู้ติดหลังการบำบัด โดยการประสานความร่วมมือ
ระหว่างสถานีอนามัยตำบล หน่วยงานบริการประชาชนของตำรวจ กำนันผู้ใหญ่บ้านและผู้ประสานพลัง แผ่น
ดินของกรมการปกครอง ให้สามารถให้การช่วยเหลือ ดูแลผู้เสพ/ผู้ติด อย่างแท้จริง

4.2 นำเอาแผนงาน/โครงการ แก้ไขปัญหาความยากจนเข้ามารองรับการช่วยเหลือผู้เสพ/
ผู้ติด ที่ผ่านการบำบัดให้มีอาชีพ/มีงานทำ/มีที่ทำกินอย่างทั่วถึง

4.3 จัดให้มีเครือข่ายผู้เสพ/ผู้ติดที่เลิกแล้ว ได้มีกิจกรรมร่วมกันเพื่อเสริมกำลังใจ และให้
ความช่วยเหลือผู้ที่อยู่ระหว่างการเลิก

โดยมีเป้าหมาย ร้อยละ 50 ของผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูครบกำหนดเข้าสู่ระบบการติดตาม
ดูแลช่วยเหลือและพัฒนา และหน่วยงานที่รับผิดชอบมาตรการนี้ ได้แก่ กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษา
ธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงพัฒนาสังคมฯ ศตส.มท./จังหวัด/กทม./อำเภอ

5. รมรงค์ปรับเปลี่ยนเจตคติให้สังคมยอมรับและให้โอกาสผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด โดย
แยก เป็นมาตรการย่อย ดังนี้

5.1 การรณรงค์ในระดับแนวกว้างอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สังคมเข้าใจและยอมรับผู้เสพ/
ผู้ติด

5.2 จัดทำโครงการ โรงงานเชื้ออาหารแก่ผู้เสพ/ผู้ติดที่ผ่านการบำบัด

5.3 สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียน/นักศึกษาที่ใช้ยาเสพติดสามารถ ศึกษา
จนจบปีการศึกษานั้นๆ

โดยมีเป้าหมายร้อยละ 80 ของผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ได้รับการยอมรับและสามารถใช้
ชีวิตอยู่ในชุมชน/โรงเรียน/สถานประกอบการ ได้อย่างปกติสุข และหน่วยงานที่รับผิดชอบมาตรการนี้

ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงยุติธรรม กระทรวงแรงงาน กระทรวงพัฒนาสังคมฯ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน ป.ป.ส. ศตส.มท.และศตส.ทุกระดับ

3.8.3 ยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด (Potential Demand)

โดยแยกเป็นมาตรการสำคัญได้ดังนี้

1. การสร้างภูมิคุ้มกันด้านทานยาเสพติด แยกเป็นมาตรการย่อย ได้แก่

- 1.1 การรณรงค์เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันด้านทานยาเสพติดในทุกกลุ่มประชากร
- 1.2 การรณรงค์เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันด้านทานยาเสพติดอย่างค่อเนื่องในกลุ่มเด็กและเยาวชน
- 1.3 การรณรงค์สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการขจัดปัญหาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน พื้นที่ Heartland

บ้าน/ชุมชน พื้นที่ Heartland

1.4 จัดกิจกรรมทางเลือกให้แก่เยาวชน ครอบครัว และประชาชนทั่วไปโดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรภาคประชาชน

โดยมาตรการนี้มีเป้าหมาย กลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติด 40 ล้านคน และมีหน่วยงานที่รับผิดชอบมาตรการนี้ ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงแรงงาน กระทรวงพัฒนาสังคมฯ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงาน ป.ป.ส ศตส.มท./ กทม./จังหวัด/อำเภอ

2. การสร้างชุมชนเข้มแข็งและพลังแผ่นดิน แยกเป็นมาตรการย่อยได้ดังนี้

- 2.1 ดำรงความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน เอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืน (ประเภท ก.)
- 2.2 ส่งเสริมพัฒนา หมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งประเภท ข.ให้เป็นประเภท ก.
- 2.3 ทบทวนทีมวิทยากรกระบวนการในทุกอำเภอ และมอบหมายให้ดำเนินการ เสริมสร้าง

สร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน ประเภท ก/ง.

2.4 จัดให้มีทีมวิทยากรกระบวนการชุดพิเศษเข้าไปสร้างความเข้มแข็งในทุกชุมชนเมือง (Heartland) ที่ยังไม่สามารถเป็นชุมชนเข้มแข็งเป็นกรณีพิเศษ

2.5 สร้างเสริมความเข้มแข็งของพลังแผ่นดินและผู้ประสานพลังแผ่นดินให้มีกิจกรรมต่อเนื่อง โดยการฝึกอบรมเสริมสร้างความรู้ มอบหมายภารกิจที่ชัดเจนและมีการติดตามผล เสริมสร้าง

ความเข้มแข็งของชนบทพลังแผ่นดินท้องถิ่นสามัคคี

2.6 จัดระบบเฝ้าระวังปัญหาเสพติดในทุกหมู่บ้าน/ชุมชน

2.7 บูรณาการกิจกรรมด้านยาเสพติดเข้าไปในกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน/ชุมชน/ ส่วนราชการในจังหวัด/อำเภอ

โดยเป้าหมายของมาตรการนี้ คือ หมู่บ้าน/ชุมชน 83,947 แห่ง ผู้ประสานพลังแผ่นดิน 2.8 ล้านคน และวิทยากรกระบวนการ จังหวัด/อำเภอ ละอย่างน้อย 1 ชุด และหน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ ศตส.มท/กองทัพไทย/จังหวัด/กทม./อำเภอ กอ.รมน. และกอ.ปทส.

3. ส่งเสริมสถานศึกษาให้เอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืน แยกเป็นมาตรการย่อยได้ดังนี้

3.1 สํารวจจําแนกประเภทสถานศึกษา เป็นระดับ ก/ ข/ ค/ ง. ตามแนวทางจําแนก หมู่บ้าน / ชุมชนเข้มแข็ง

3.2 Re X-Ray ผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดที่เป็นนักเรียน นักศึกษา นำเข้าระบบแก้ไข พิ้นฟูที่เหมาะสม

3.3 จัดทีมวิทยากรกระบวนการเข้าเสริมสร้างสถานศึกษาเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด

3.4 จัดตั้งแกนนำผู้บริหารสถานศึกษา/คณะครูอาจารย์เครือข่ายเยาวชน/นักเรียน/ นักศึกษา ทั่วประเทศ ทั้งในและนอกสถานศึกษาให้เป็นแกนหลักในการเฝ้าระวังปัญหาเสพติด

3.5 จัดกิจกรรมทางเลือกตลอดทั้งปี ทั้งในและนอกสถานศึกษา โดยเน้น กีฬา ดนตรี วิทยาศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ถ่าย/ฝึกอบรม ลูกเสือ/ยุวกาชาด เนตรนารี

3.6 ฝึกอาชีพ/จัดหางานให้นักเรียน นักศึกษา เยาวชน ในช่วงปิดภาคเรียน

3.7 จัดระบบเฝ้าระวังปัญหาเสพติดในสถานศึกษา เช่น การประเมินสถานการณ์ ภายในโรงเรียนเป็นประจำ การตั้งกลุ่มอาจารย์/นักเรียนแกนนำ การนิเทศก์

3.8 ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน/นักศึกษา

3.9 ส่งเสริมผู้ปกครองนักเรียน/นักศึกษา มีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังปัญหาเสพติด ภายในและรอบสถานศึกษา

3.10 ส่งเสริมงานวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติด

โดยมีเป้าหมายในการดำเนินการของมาตรการนี้ ได้แก่ ร้อยละ 80 ของสถานศึกษาทั่วประเทศ เป็นสถานศึกษาเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืนประเภท ก/ข. และวิทยากรกระบวนการ ในสถานศึกษาประเภท ก/ง. และหน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ กระทรวงศึกษา กระทรวงท่องเที่ยวและ กีฬา กระทรวงวัฒนธรรม ศคส.จังหวัด/อำเภอ/กทม.

4. ส่งเสริมให้สถานประกอบการเอาชนะปัญหาเสพติดอย่างยั่งยืน แยกเป็นมาตรการย่อย ดังนี้

4.1 สํารวจ/แยกประเภทสถานประกอบการ/หอพัก เป็นสถานประกอบการเข้มแข็ง ก/ ข/ ค/ ง. ตามแนวทางการจําแนกหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง

4.2 ขยายโรงงานสีขาวที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 50 คนขึ้นไป ให้ครบทุกแห่ง/ทุกประเภท

4.3 สร้างระบบเฝ้าระวัง มิให้ปัญหาเสพติดเกิดขึ้น โดยผู้ประสานพลังแผ่นดิน การประเมินสถานการณ์ภายในเป็นประจำ การจัดทีมวิทยากรกระบวนการ การรณรงค์ การจัดกิจกรรม สุขภาพ

4.4 ส่งเสริมบทบาทของสหภาพแรงงานต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการต่อต้านยาเสพติด และเฝ้าระวังปัญหา

โดยกำหนดเป้าหมายของมาตรการนี้ ได้แก่ ร้อยละ 80 ของสถานประกอบการที่มีลูกจ้าง ตั้งแต่ 50 คนขึ้นไป และหอพักทั่วประเทศ เป็นสถานประกอบการ/หอพัก เข้มแข็งเอาชนะ ยาเสพติด ประเภท ก/ข. และที่มวิทยากรในสถานประกอบการ ประเภท ก/ง. และหน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ กระทรวงแรงงาน กระทรวงพัฒนาสังคมฯ ศตส.มท./จังหวัด/อำเภอ

3.8.4 ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ แบ่งออกเป็นมาตรการสำคัญ ดังนี้

1. ดำรงความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานของ ศตส.ในทุกระดับ โดย

1.1 เพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ศตส.ทุกระดับโดย

ก.กำหนดให้มีบุคลากรประจำใน ศตส.ทุกระดับ

ข.มีการพัฒนาบุคลากรของ ศตส.ทุกระดับอย่างต่อเนื่อง

ค.จัดหา/สนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นอย่างเพียงพอ

โดยมีเป้าหมายของมาตรการ ได้แก่ มีโครงสร้าง/บุคลากร ปฏิบัติงานอย่างพอเพียงใน ศตส.ทุกระดับ และมีการประชุม ศตส. ทุกระดับอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

2. บูรณาการแผน/งบประมาณ การดำเนินการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด แบ่งออก มาตรการย่อย ดังนี้

2.1 จัดทำ Roadmap การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอย่างต่อเนื่องทั้งในระดับชาติ ระดับ มาตรการ/และระดับพื้นที่ (ภาค/จังหวัด/อำเภอ)

2.2 จัดให้มีการบูรณาการแผนและงบประมาณด้านยาเสพติดของ ศตส.ในทุกระดับ ทั้งระหว่างมาตรการแลพระดับพื้นที่

2.3 ส่งเสริม สนับสนุนองค์กรเอกชน ประชาชน องค์กรนอกภาครัฐ และองค์กรพัฒนาเอกชน เข้ามามีบทบาทในการจัดทำแผนฯ/อำนวยการ งบประมาณ การดำเนินงานในระดับพื้นที่ร่วมกับองค์กรภาครัฐ

โดยมีเป้าหมายดำเนินการดังนี้ งบประมาณอย่างน้อยร้อยละ 70 ลงสู่พื้นที่เป้าหมาย และมีแผนปฏิบัติการประจำปี โดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ

3. อำนวยการ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผล แบ่งออกเป็นมาตรการย่อย ได้แก่

3.1 การตรวจราชการ ศตส.

3.2 การรายงานผลการปฏิบัติงานในการประชุม ศตส.

3.3 การติดตามการใช้งบประมาณ

3.4 พัฒนาระบบข้อมูล และกลไกการเฝ้าระวังที่มีประสิทธิภาพ ด้วยการ

ก.กำหนดให้มีระบบข้อมูลและระบบเฝ้าระวังและระบบเตือนภัย ศตส.ทุกระดับ

ข.มีระบบข้อมูล ระบบเฝ้าระวังใน ศตส.ทุกระดับ

ค.มีการแจ้งเตือนภัยทุกเดือน

3.9 การจัดองค์กรการบริหารจัดการต่อผู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด

3.9.1 องค์กรอำนวยการระดับชาติ

ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ ทำหน้าที่ อำนวยการ สั่งการ เร่งรัด กำกับดูแล ตรวจสอบติดตาม และประเมินผลการดำเนินการปฏิบัติงานของส่วนราชการและองค์กรต่างๆ

3.9.2 องค์กรระดับยุทธศาสตร์และมาตรการเฉพาะด้าน (Function)

1. ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกระทรวงมหาดไทย (ศตส.มท.) ทำหน้าที่เป็นเจ้าภาพ ภารกิจการป้องกันผู้มีโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติด (Potential Demand)
2. ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกองทัพไทย (ศตส.กองทัพไทย) มีหน้าที่เป็นเจ้าภาพ ภารกิจการสกัดกั้นยาเสพติด สารตั้งต้นและสารเคมีในพื้นที่ชายแดน
3. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทำหน้าที่เป็นเจ้าภาพ ภารกิจการควบคุมด้วยยาและผู้ผลิต/ ผู้ค้ายาเสพติด (Supply)
4. กระทรวงสาธารณสุข ทำหน้าที่เป็นเจ้าภาพ ภารกิจการแก้ไขปัญหายูสเอส/ผู้ติดยาเสพติด (Demand)

3.9.3 องค์กรปฏิบัติการระดับพื้นที่ (Area)

โดยมีศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด(ศตส.)ระดับต่างๆ ทำหน้าที่แปลงยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ ในระดับภาค ระดับกรุงเทพมหานคร/จังหวัดและเขต/อำเภอ ดังนี้

1. ระดับภาค ทำหน้าที่ อำนวยการ ประสาน และสนับสนุนในภารกิจด้านการสกัดกั้น ในพื้นที่ชายแดนที่รับผิดชอบ ประกอบด้วย
  - ก. ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกองทัพภาค 1- 4 (ศตส.ทภ.1 – 4)
  - ข. ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกองเรือภาคที่ 1- 4 (ศตส.ภก.1 กร. ศตส.ภก.2 กร. ศตส.ภก.3 กร.)
  - ค. ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด กองบัญชาการชายแดนจันทบุรี-ตราด (ศตส.ภปช.จต.)
2. ระดับจังหวัด ทำหน้าที่ อำนวยการและปฏิบัติการของกรุงเทพมหานคร และจังหวัด ร่วมกับหน่วยงาน องค์กรในพื้นที่ ประกอบด้วย
  - ก. ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกรุงเทพมหานคร (ศตส.กทม.)
  - ข. ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.)
3. ระดับอำเภอ/เขต ทำหน้าที่ ปฏิบัติการของเขตและอำเภอ ร่วมกับหน่วยงาน และองค์กรในพื้นที่ ประกอบด้วย
  - ก. ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดนครบาลเขต 1- 9 (ศตส.น.1 – 9)
  - ข. ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอ (ศตส.อ.)

3.10 Roadmap ด้านยาเสพติด ระยะที่ 4(1 คค.2547 – 30 กย.2548) ของกระทรวงแรงงาน

กระทรวงแรงงานได้กำหนดยุทธศาสตร์ดำเนินงานด้านยาเสพติด ปี 2548 ตามแนวทางแก้ไขปัญหายาเสพติดที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบ เมื่อ วันที่ 6 กรกฎาคม 2547 โดยจัดทำ Roadmap ด้านยาเสพติด ระยะที่ 4 (1 ตุลาคม 2547 – 30 กันยายน 2548) กระทรวงแรงงานขึ้น (ภาคผนวกที่ 1) ดังนี้

เป้าหมาย : มุ่งสร้างความเข้มแข็งให้สถานประกอบกิจการเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืน

ผลสัมฤทธิ์ : สถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้าง 50 คนขึ้นไปทั่วประเทศ ร้อยละ 80 เป็นสถานประกอบกิจการที่เข้มแข็ง

ข้อมูล : สถานประกอบกิจการ จำนวน 20,583 แห่ง (ณ 30 มิถุนายน 2547)

แนวทางการดำเนินการ กระทรวงแรงงานได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานตามที่ได้เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบตามยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด 3 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันกลุ่มผู้ใช้แรงงานเข้าไปใช้ยาเสพติด (Potential Demand)

1.1 เป้าหมาย

1.1.1 มุ่งที่จะป้องกันผู้ใช้แรงงานไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

1.1.2 มุ่งที่จะดำรงความเข้มแข็งของสถานประกอบกิจการให้สามารถเอาชนะยาเสพติด

ได้อย่างยั่งยืน

1.2 มาตรการสำคัญ

1.2.1 รณรงค์สร้างจิตสำนึก สร้างภูมิคุ้มกันแก่ผู้ใช้แรงงาน โดยมีกิจกรรม ได้แก่

ก. เผยแพร่ความรู้/จัดนิทรรศการเกี่ยวกับโทษและการป้องกันปัญหายาเสพติดในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน มอบให้ทุกหน่วยงาน ในสังกัดกระทรวงแรงงานรับผิดชอบ

ข. ส่งเสริมบทบาทของสหภาพแรงงานให้เข้ามามีส่วนร่วมในการต่อต้านยาเสพติด และเฝ้าระวังปัญหา มอบให้กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานรับผิดชอบ

1.2.2 ดำรงความเข้มแข็งเอาชนะปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน ในสถานประกอบที่มีลูกจ้าง 50 คนขึ้นไป จำนวน 20,583 คน โดยมีกิจกรรม ได้แก่

ก. รณรงค์ให้สถานประกอบกิจการ 50 คนขึ้นไปเข้าร่วมโครงการโรงงานสีขาวครบทุกแห่ง (25,729 แห่ง) และติดตามผลให้ผ่านเกณฑ์โรงงานสีขาว ร้อยละ 80

ข. Re X-Ray ค้นหาผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบกิจการที่ติดยาเสพติดและขอความร่วมมือนายจ้างให้เข้ารับการบำบัดและรับกลับเข้าทำงาน

โดยมอบให้กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานรับผิดชอบ

1.2.3 ส่งเสริมเครือข่ายและพัฒนาผู้ประสานพลังแผ่นดินในกลุ่มผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบกิจการ จำนวน 124,879 คน ให้มีศักยภาพและสามารถเฝ้าระวังปัญหาในสถานประกอบกิจการ

ของตนเอง โดยมีกิจกรรม ให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการพลังแผ่นดินเข้าใจบทบาทและปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้ครบทุกสถานประกอบการที่มีการจัดตั้งเครือข่ายผู้ประกอบการพลังแผ่นดิน และผู้ประกอบการพลังแผ่นดินสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ระหว่างกัน โดยมอบหมายให้สำนักงานแรงงานจังหวัดเป็นหน่วยงานเจ้าภาพหลัก และทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานสนับสนุน

1.2.4 ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ในสถานประกอบการ โดยมีกิจกรรม จัดให้มีกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพให้แก่ผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการ เช่น กีฬาในโรงงาน การออกกำลังกาย เป็นต้น โดยมอบหมายให้กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน และสำนักงานประกันสังคม

2. ยุทธศาสตร์ด้านการแก้ไขผู้แสวงหา/ผู้ติดยาเสพติด (Demand)

2.1 เป้าหมาย มุ่งที่จะให้ผู้ผ่านการบำบัด และฟื้นฟูที่ผ่านการคัดกรองจากหน่วยงานบำบัดแล้ว ได้รับการช่วยเหลือด้านอาชีพ

2.2 มาตรการสำคัญ ให้ผู้ผ่านการบำบัดมีความรู้และมีอาชีพ เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยมีกิจกรรมดังนี้

2.2.1 ให้ความร่วมมือฝึกอาชีพ มอบหมายให้กรมพัฒนาฝีมือแรงงานรับผิดชอบ

2.2.2 ให้ความรู้เรื่องการแนะนำอาชีพและอาชีพอิสระ มอบหมายให้กรมการจัดหางาน

2.2.3 ให้ความรู้เรื่องการมีงานทำและข้อมูลข่าวสารตลาดแรงงาน มอบหมายให้กรมการจัดหางาน

2.2.4 รมรงค์สร้างเจตคติแก่นายจ้าง ให้โอกาสผู้ผ่านการบำบัดเข้าทำงาน มอบหมายให้กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานเป็นเจ้าภาพหลักอกรมการจัดหางานและสำนักงานประกันสังคมสนับสนุน

3. ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการ

3.1 เป้าหมาย มุ่งเน้นให้มีการบูรณาการการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่อง และมีเอกภาพ

3.2 มาตรการสำคัญ

3.2.1 เสริมสร้างความเข้มแข็งของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกระทรวงแรงงานให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ โดยมีกิจกรรม จัดให้มีการประชุม ศตส.ร.ง อย่างสม่ำเสมอ

3.2.2 ติดตาม/ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดปีงบประมาณ 2548 โดยมีกิจกรรม

ก. ให้มีการติดตามและรายงานผลทุก 3 เดือน

ข. ให้มีการประเมินผลการดำเนินงานอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

3.11 โครงสร้างศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดฉะเชิงเทรา (ศตส.จ.ฉช.)

การหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทยด่วนที่สุด ที่ มท 0211.1/ว 427 ลงวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2546 เรื่อง ชักซ้อมความเข้าใจในการดำเนินงานศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด (ศตส.จ.) (ภาคผนวกที่ 2) ซึ่งมีสาระสำคัญเกี่ยวกับโครงสร้างของ ศตส.จ. ให้แบ่งออกเป็น 5 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายป้องกัน ฝ่ายปราบปราม ฝ่ายบำบัดรักษา ฝ่ายอำนวยการ และฝ่ายประชาสัมพันธ์ ดังนั้น ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด (ศตส.จ.ฉช.) จึงได้มีปรับปรุง โครงสร้างการทำงานขึ้น ดังนี้

1. ปรับปรุงองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของ ศตส.จ.ฉช. ตามคำสั่งจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ 1865 /2547 ลงวันที่ 30 กันยายน 2547 (ภาคผนวกที่ 3) ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1.1 องค์ประกอบ คณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด (ศตส.จ.) มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อำนวยการ รองผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเป็นรองผู้อำนวยการ มีกรรมการร่วมประกอบไปด้วย ภาครัฐมีหัวหน้าส่วนราชการทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหารในพื้นที่จังหวัดทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มีภาคเอกชน ได้แก่ ประธานหอการค้าจังหวัดและประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัด โดยมี ปลัดจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการรวมทั้งสิ้น 28 คน ทั้งนี้ แร้งงานจังหวัด ก็เป็นกรรมการชุดนี้ด้วย

1.2 อำนาจหน้าที่ของ ศตส.จ มี 11 ประการ สรุปโดยสังเขปมีดังนี้ 1) จัดวางระบบข้อมูลข่าวสาร ติดตามประมวลสถานการณ์ 2) จัดทำแผนปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยร่วมกับส่วนราชการ ภาคเอกชน และองค์กรภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง 3) สั่งการหรือมอบหมายงานให้ส่วนราชการและหน่วยงานในพื้นที่ในลักษณะบูรณาการทั้งแผนงาน งบประมาณและการปฏิบัติ 4) อำนวยการ ประสานเร่งรัด ติดตามประเมินผลการปฏิบัติการ 5) จัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและกลุ่มเสี่ยงต่างๆ 6) กำหนดเป้าหมายในการปราบปราม และจัดหน่วยเฉพาะกิจเข้าปฏิบัติในพื้นที่เป้าหมายหรือเสริมการปฏิบัติ 7) ประสานการปฏิบัติกับฝ่ายตำรวจและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมาย ในการปราบปราม ขยายผล ตรวจยึดทรัพย์สินและทำลายเครือข่าย 8) จัดชุดสืบสวน ตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือตามคำร้องเรียนของประชาชน 9) เสนอพิจารณาให้ทุนให้โทษต่อเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง 10) ติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงและพัฒนากับหน่วยงานราชการและองค์กรต่างๆ เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 11) รายงานผลการปฏิบัติงานและสถานการณ์ทุกระยะ

2. จัดให้มีคณะทำงานใน ศตส.จ.ตามคำสั่งจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ 1866/2547 ลงวันที่ 30 กันยายน 2547 (ภาคผนวก ที่ 4) แบ่งคณะทำงานเป็น 5 ฝ่าย ดังนี้

2.1 คณะทำงานฝ่ายอำนวยการ ประกอบด้วย รองผู้ว่าราชการจังหวัดคนที่ 1 เป็นหัวหน้าคณะ

กรรมการประกอบด้วย ปลัดจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติจังหวัด ประชาสัมพันธ์จังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด และเจ้าหน้าที่ในสังกัดสำนักงานจังหวัดและที่ทำการปกครองจังหวัดเป็นคณะกรรมการ และมีหัวหน้ากลุ่มงานปกครองจังหวัดเป็นคณะกรรมการและเลขานุการคณะ มีหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของ ศคส.จ.

2.2 คณะทำงานฝ่ายป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

ก. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทั่วไป ประกอบด้วย ปลัดจังหวัดเป็นหัวหน้า มี หัวหน้าส่วนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นคณะกรรมการ โดยมีหัวหน้ากลุ่มงานปกครองจังหวัดเป็นคณะกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่โดยสังเขป คือ 1) การระดมความร่วมมือจากทุกภาค ส่วน 2) สนับสนุนการปฏิบัติงานตามที่อำเภอ/กิ่งอำเภอ 3) จัดทำข้อเสนอและรายงานต่อ ศคส.จ.ในการดำเนินงานพื้นที่พิเศษและกลุ่มเป้าหมายสำคัญที่เกินขีดความสามารถ ศคส.อ.4) ดำเนินการป้องกันอาชญากรรมในทุกกลุ่มประชากร ตั้งแต่ระดับครอบครัวถึงระดับชุมชน ทั้งการรณรงค์ การประชุมสัมมนา กีฬาด้านอาชญากรรม การสร้างภูมิคุ้มกัน การสร้างแกนนำ 5) จัดกิจกรรมรณรงค์ในวันสำคัญ และแสวงหาความร่วมมือภาค รัฐ ภาคเอกชน และองค์กรประชาชน 6) จัดทำระบบเฝ้าระวังในพื้นที่ และรายงานความเคลื่อนไหวสถานการณ์การแพร่ระบาด 7) ดำเนินการตามที่ ศคส.จ.มอบหมาย

ข. คณะทำงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในสถานศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเขียงเทรา 1 เป็นหัวหน้าคณะ ทำงาน มีหัวหน้าส่วนราชการและผู้บริหารสถาบันการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นคณะกรรมการ โดยมีหัวหน้ากลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเขียงเทรา 1 เป็นเลขานุการ คณะทำงานฯ มีหน้าที่ จัดทำแผน โครงการ ดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ติดตามประเมินผล ประสานความร่วมมือด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในสถานศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และดำเนินการตามที่ ศคส.จ.มอบหมาย

ค. คณะทำงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในสถานประกอบการ ประกอบด้วย แรงงานจังหวัด เป็นหัวหน้าคณะทำงาน มีหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้แก่ ผบก.ตำรวจภูธรจังหวัด สาธารณสุขจังหวัด โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด พัฒนาสังคมฯจังหวัด นายอำเภอ/ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้ากิ่งอำเภอและหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานทุกส่วนเป็นคณะกรรมการ โดยมีนักวิชาการแรงงาน 7 สำนักงานแรงงานจังหวัด เป็นเลขานุการ มีหน้าที่โดยสังเขปได้แก่ 1) กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทาง วางแผนการดำเนินการ ติดตามและประเมินผลการดำเนินการการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในสถานประกอบการ

2.3 คณะทำงานฝ่ายปราบปรามอาชญากรรม ประกอบด้วย ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดจะเขียงเทรา เป็นหัวหน้าคณะทำงาน มีส่วนราชการด้านกฎหมายและความมั่นคงประกอบด้วย ยัยการจังหวัด กองพลทหารราบที่ 11 ผู้บัญชาการเรือนจำกลางจังหวัด ป้องกันจังหวัด และผบ.หน่วยตำรวจในพื้นที่จังหวัดทุก

หน่วย โดยมี ผกก.อำนวยการตำรวจภูธรจังหวัด เป็นเลขานุการ โดยมีหน้าที่โดยสังเขปดังนี้ 1) สืบสวนหาข้อมูล ข่าวสาร เกี่ยวกับการผลิต การค้า การปลูกยาเสพติด ตลอดจนผู้มีอิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด 2) จัดระบบการข่าว การแจ้งเบาะแส การประสานและสนับสนุนข้อมูลในการปราบปรามยาเสพติด 3) จัดให้มีชุดปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติด 4) ให้การสนับสนุนการปฏิบัติคณะทำงานด้านอื่น ๆ 5) เฝ้าระวังการตรวจพิสูจน์ให้รวดเร็วและถูกต้อง 6) ประสานหน่วยกระบวนการยุติธรรมให้เป็นไปอย่างยุติธรรมสอดคล้องกันและรวดเร็ว 7) ประสานหน่วยที่เกี่ยวข้องในการสกัดกั้นลำเลียงยาเสพติดและสารตั้งต้น 8) ดำเนินการตามอื่นๆ ตามที่ ศตส.จ.มอบหมาย

2.4 คณะทำงานฝ่ายบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ประกอบด้วย นายแพทย์ สาธารณสุขจังหวัดเป็นหัวหน้าคณะทำงาน มีผู้บัญชาการเรือนจำกลางจังหวัด พัฒนาสังคมฯจังหวัด สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัด ผู้อำนวยการคุมประพฤติจังหวัด และผู้อำนวยการโรงพยาบาลของรัฐทุกแห่งในจังหวัด และสาธารณสุขอำเภอทุกอำเภอเป็นคณะ ทำงาน โดยมีนักวิชาการสาธารณสุข 8 (รับผิดชอบงานยาเสพติด) เป็นเลขานุการคณะทำงาน และมีหน้าที่ดังนี้ 1) ทำการสำรวจ ค้นหา และชักจูงให้ผู้ติดยาเสพติดมาทำกำบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพและติดตาม ไม่ให้กลับมามีอีก รวมทั้งการจัดชุดปฏิบัติการบำบัดรักษา 2) ประสานส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรเอกชน องค์กรชุมชน และสถาบันทางศาสนาเข้ามีส่วนร่วมในรูปแบบเหมาะสมกับสภาพชุมชน 3) รับผิดชอบการบริหารศูนย์พระบารมีปกเกล้า และประสานกองพลทหารราบที่ 11 เพื่อให้การอบรมเยาวชนอาสาพัฒนา 4) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่ ศตส.จ.มอบหมาย

2.5 คณะทำงานฝ่ายประชาสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสาร ประกอบด้วย รองผู้ว่าราชการจังหวัดคนที่ 2 เป็นหัวหน้าคณะทำงาน มีประชาสัมพันธ์จังหวัด หัวหน้าสถานีสื่อสารจังหวัด นายอำเภอทุกอำเภอ และเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานยาเสพติดของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเป็นคณะทำงาน และผู้ช่วยประชาสัมพันธ์ เป็นเลขานุการคณะ และมีหน้าที่ ดังนี้ 1) ประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อต่างๆ ทั้งท้องถิ่นและส่วนกลาง 2) ปฏิบัติการจัดวิทยุ ประชาสัมพันธ์เชิงรุก รวมทั้งกิจกรรมกระตุ้นเร่งเร้าให้ประชาชนตระหนักถึงอันตรายและพิษภัยและหันมาให้ความร่วมมือราชการ 3) เผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารผลงานของ ศตส.จ. 4) จัดเครื่องมือติดต่อสื่อสารให้สามารถประสานงานได้ทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องได้ตลอด 24 ชั่วโมง 6) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่ ศตส.จ.มอบหมาย.

บทที่ 4

ผลการดำเนินงานโครงการ

ศูนย์ปฏิบัติต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดฉะเชิงเทรา (ศตส.จ.ฉช.) ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติให้ส่วนราชการ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ไปดำเนินการ การตามแนวทาง Roadmap ระยะที่ 4 ทั้งนี้ หน่วยงานจังหวัดฉะเชิงเทรา มีตำแหน่งเป็นกรรมการศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดฉะเชิงเทรา นอกจากนี้ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดฉะเชิงเทรา (ศตส.จ.ฉช.) ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านประชาชนทั่วไป โดยมีปลัดจังหวัดเป็นหัวหน้าคณะทำงาน ด้านในสถานศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เป็นหัวหน้าคณะทำงาน และด้านในสถานประกอบการ โดยมีแรงงานจังหวัดเป็นหัวหน้าคณะทำงาน

ซึ่งในปีงบประมาณ 2548 สำนักงานแรงงานจังหวัดในฐานะหัวหน้าคณะทำงานด้านป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการ ได้เสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณประจำปี 2548 จาก ศตส.จ.ฉช. ได้รับจัดสรรงบประมาณจากศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดฉะเชิงเทรา (ศตส.จ.ฉช.) ในการดำเนิน การตามยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติด (Potential Demand) ได้แก่

1) โครงการส่งเสริมเครือข่ายและพัฒนาผู้ประกอบการหลังแผ่นดินในกลุ่มผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการ (ภาคผนวกที่ 5) มีเป้าหมายการดำเนินการจัดการสร้างเครือข่ายผู้ประกอบการหลังแผ่นดินแรงงานในสถานประกอบการที่มีลูกจ้าง 50 คนขึ้นไปจำนวน 2,200 คน และทำการฝึกอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในปัญหา ยาเสพติด มีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังไม่ให้เกิดการจำหน่ายและเสพยาเสพติด ตลอดจนเป็นแหล่ง ข่าวและขยายเครือข่ายหลังแผ่นดินด้านยาเสพติด งบประมาณ 168,400 บาท (สำนักงานแรงงานจังหวัดเป็นเจ้าของโครงการและดำเนินการ)

2) โครงการสร้างความเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืน (โรงงานสีขาว) สำนักงานสวัสดิการคุ้มครองแรงงานจังหวัดเป็นเจ้าของโครงการ สำนักงานแรงงานจังหวัดร่วมปฏิบัติในฐานะเป็นผู้ประสานงานแบ่งพื้นที่รับผิดชอบให้หน่วยงานในสังกัด รับผิดชอบส่งเสริมติดตามสถานประกอบการให้สามารถผ่านการตรวจสอบโรงงานสีขาว จำนวน 3 อำเภอ และเป็นกรรมการตรวจสอบรับรองสถานประกอบการ

3) โครงการรณรงค์สร้างจิตสำนึกสร้างภูมิคุ้มกันแก่ผู้ใช้แรงงาน (จัดนิทรรศการและแข่งขันกีฬาแรงงานด้านยาเสพติด) สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดรับผิดชอบและแรงงานจังหวัดร่วมเป็นกรรมการ

4) ร่วมเป็นกรรมการ และติดตามแบบสำรวจประเมินการจําแนกสถานะความเข้มแข็งสถานประกอบการที่มีลูกจ้าง 50 คนขึ้นไป สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดรับผิดชอบโครงการ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานสนับสนุนและร่วมเป็นกรรมการ

นอกจากนั้น ศตส.จ.ฉช. ได้รับแจ้งจากสำนักงาน ป.ป.ส. ว่าได้จัดงบประมาณประจำปี 2548 ประเภทงานป้องกัน หมวดรายจ่ายอื่น รายการเงินสนับสนุนการควบคุมแหล่งแพร่ระบาด งบประมาณ 200,000 บาท จึงได้มอบหมายให้แรงงานจังหวัดในฐานะหัวหน้าคณะทำงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานประกอบการให้ไปจัดทำโครงการและดำเนินการโดยมีแนว ทางให้ดำเนินการสำรวจและจัดทำทะเบียนสถานประกอบการ 6 ประเภททั้งจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.2543 เรื่อง กำหนดประเภทสถานประกอบการที่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ และทำการจัดประชุมชี้แจงเจ้าของหรือผู้ประกอบการให้มีความรู้ความเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และให้เข้าไปบทบาทหน้าที่ ตลอดจนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ สำนักงานแรงงานจังหวัดฉะเชิงเทราจึงได้เสนอโครงการสนับสนุนควบคุมแหล่งแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานประกอบการ 6 ประเภท ของจังหวัดฉะเชิงเทรา ต่อผู้อำนวยการ ศตส.จ.ฉช. (ผู้ว่าราชการจังหวัด) ได้อนุมัติโครงการและจัดส่งให้ สำนักงาน ป.ป.ส. อนุมัติวงเงินและจัดสรรงบประมาณให้ ศตส.จ. ฉช.เพียง 180,000 บาท ปรับลดตามนโยบายรัฐบาล 10 เปอร์เซ็นต์

4.1 โครงการสนับสนุนควบคุมแหล่งแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานประกอบการ 6 ประเภท จังหวัดฉะเชิงเทรา (ภาคผนวกที่ 6)

4.1.1 มูลเหตุและความคาดหวังของการจัดทำโครงการ

โครงการสนับสนุนควบคุมแหล่งแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานประกอบการ 6 ประเภท จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นโครงการที่ได้รับมอบหมายให้แรงงานจังหวัดเป็นกรณีพิเศษ เนื่องจากผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดฉะเชิงเทรา (ผอ.ศตส.จ.ฉช.) เห็นว่า จังหวัดควรจัดทำทะเบียนสถานประกอบการ 6 ประเภทของจังหวัดขึ้นตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.2543 เรื่อง กำหนดประเภทสถานประกอบการที่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ โดย ผอ.ศตส.จ.ฉช. มีความคาดหวังเพื่อที่จะให้การดำเนินการควบคุมแหล่งแพร่ระบาดของ ศตส.จ.และศตส.อ.ทุกแห่งมีระบบข้อมูลที่ชัดเจนในการดำเนินการวางแผนและจัดสรรทั้งกำลังคนและงบประมาณได้อย่างเพียงพอและสามารถรู้ถึงกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่แท้จริง และจะเป็นการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยหลังจากได้รับผลผลิตโครงการ ได้แก่ ฐานข้อมูลทะเบียนสถานประกอบการ 6 ประเภท ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.2543 แล้ว จะต้องส่งรายงาน สำนักงาน ป.ป.ส.ภาค และส่วนกลาง และแจกจ่ายให้กับ กอง